

GIT

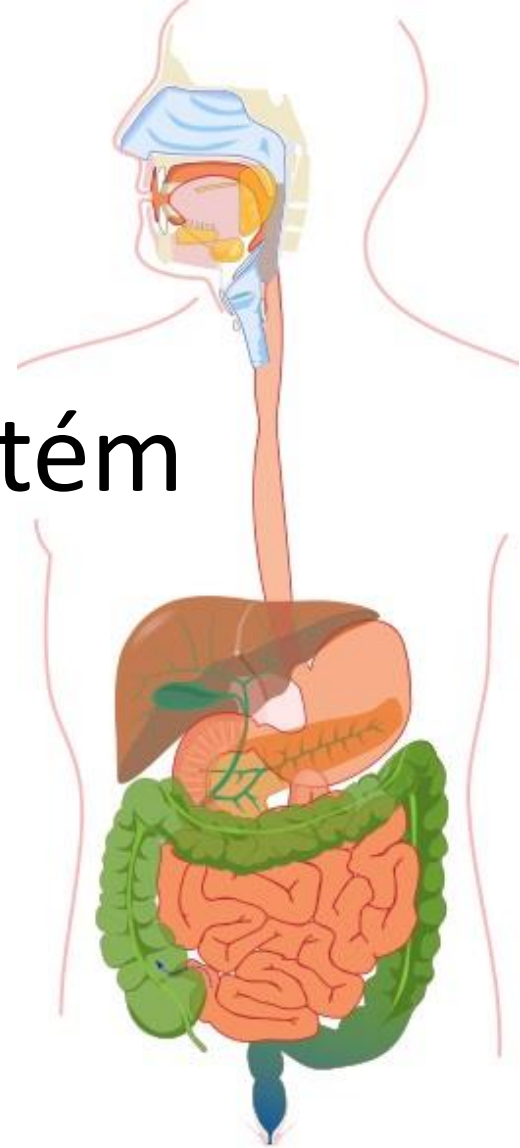
gastrointestinální systém

= trávicí systém

= zažívací systém

gaster – žaludek

intestinum - střevo

Psychologie

Výživa – obecně

základní části potravy

Poruchy – anorexie, bulimie (hypotalamus)

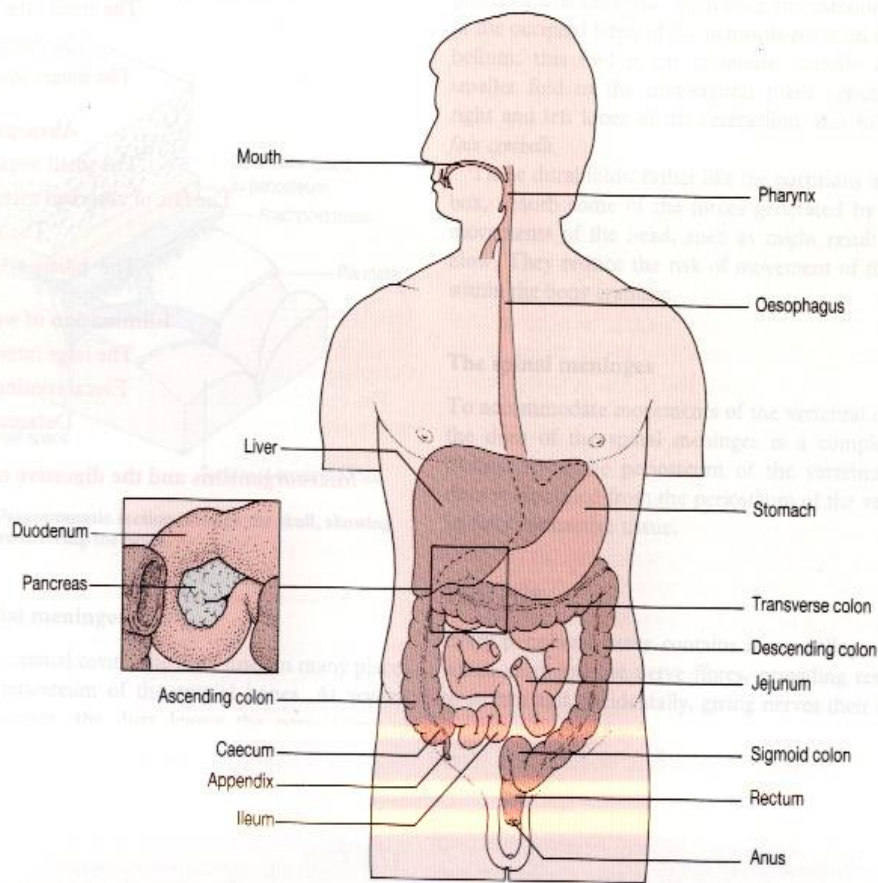
Fyziologie – enzymy v jednotlivých částech

Vývoj – přední, střední, zadní střevo

- sestup bránice, peritoneální dutina-rotace,
závěsy

Základní funkce

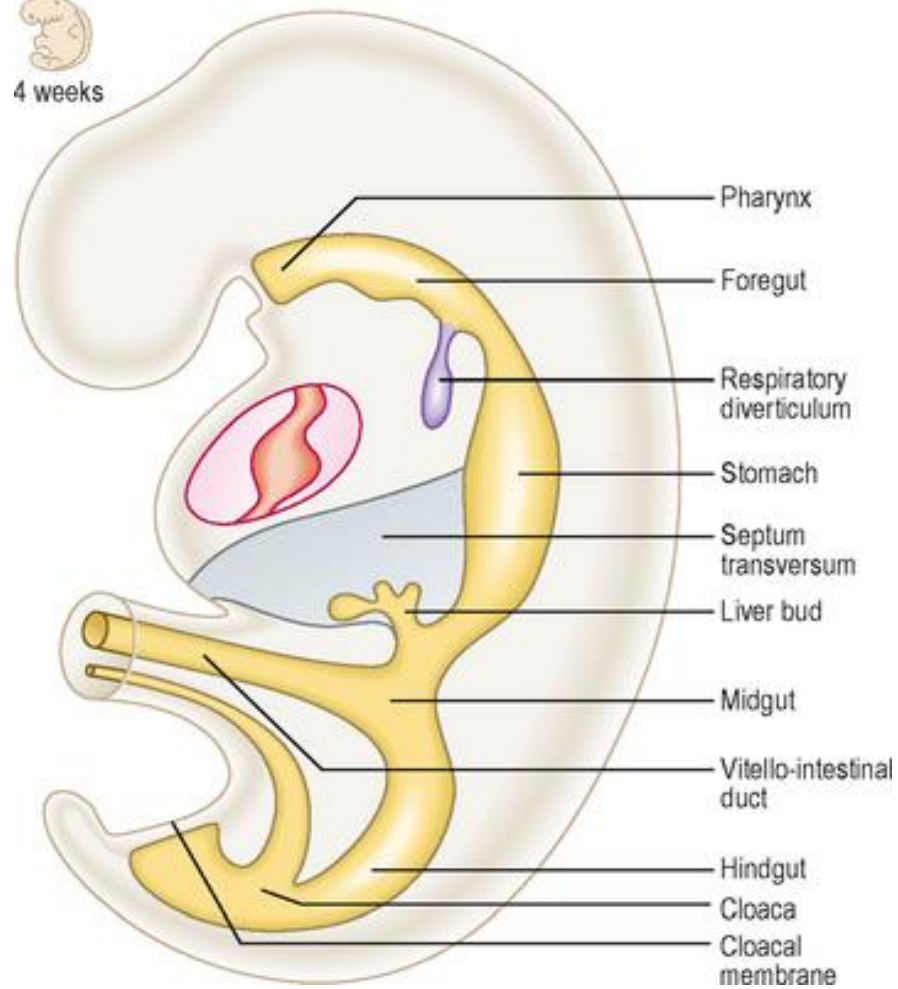
- Trávení – mechanické a chemické zpracování potravy
- Chemické zpracování zajišťují enzymy štěpící hlavní složky potravy – bílkoviny, cukry a tuky
- Vitamíny, anorganické látky
- Vstřebávání a transport rozložených živin do oběhu

Funkce	Oblast	Připojené žlázy
Zažívání	dutina ústní pharynx oesophagus ventriculus duodenum	slinné žlázy pankreas, hepar
Absorbce	duodenum jejunum ileum	
Vylučování	caecum colon ascendens, transversum, descendens, sigmoideum rectum, canalis analis	

4 weeks

Trávicí systém (Systema digestorium)

Dutina ústní (ectodermální původ)

Střevo a jeho deriváty (entodermální původ) se dělí do čtyř částí:

Faryngeální střevo neboli pharynx

Přední střevo - esophagus, ventriculus, $\frac{1}{4}$ duodena, játra and žlučník, pancreas

Střední střevo – $\frac{3}{4}$ duodena, jejunum, ileum, colon caecum, colon ascendens a $\frac{2}{3}$ colon transversum

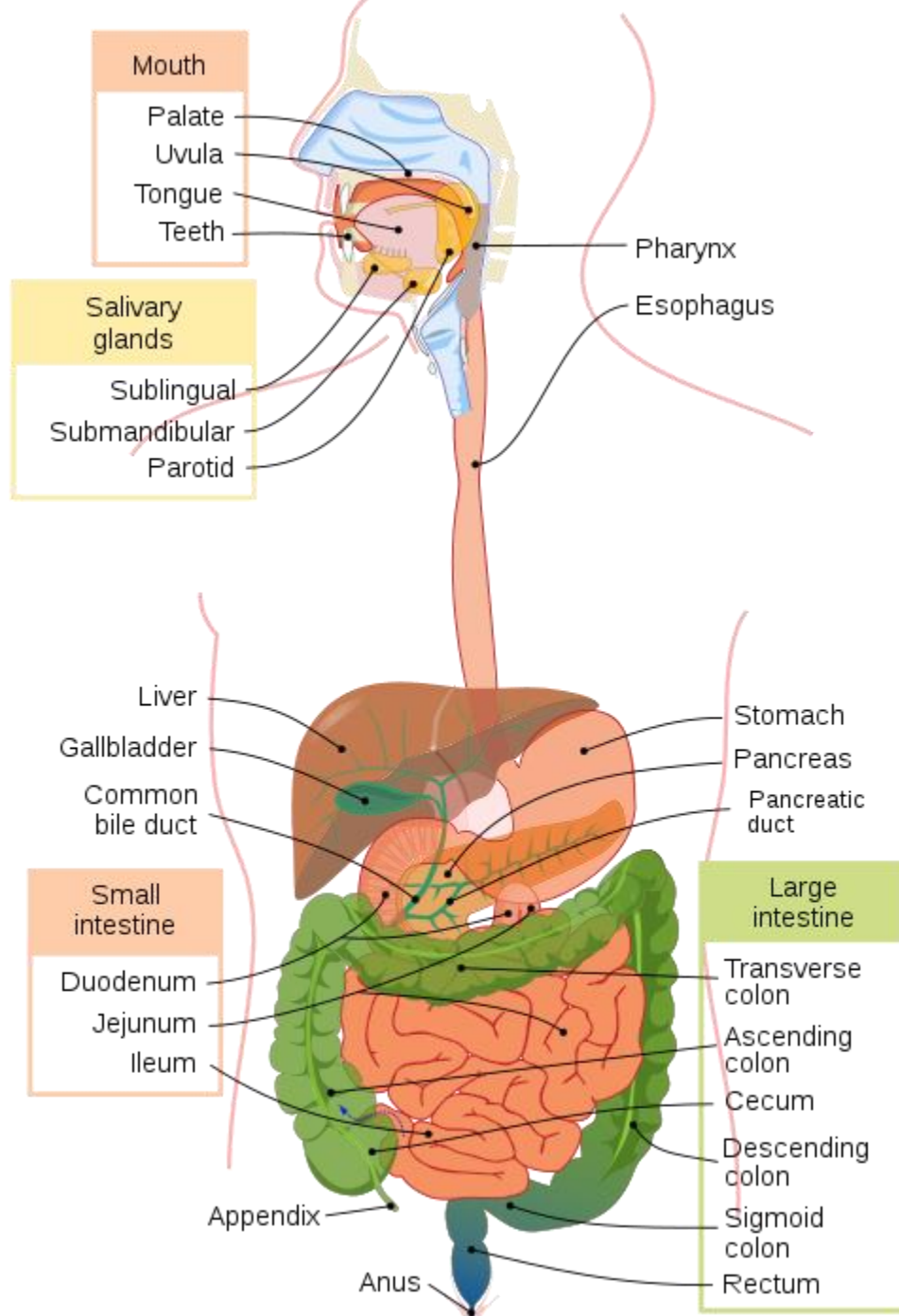
Zadní střevo – $\frac{1}{3}$ colon transversum, colon descendens, colon sigmoideum, colon rectum, canalis analis

Anus – ectodermální původ

Schéma stavby systému

„Roura“ a velké žlázy, které leží mimo
(slinné žlázy, játra a *pancreas*)

Jejich vývody ústí do „roury“

Stěna trávicí trubice :

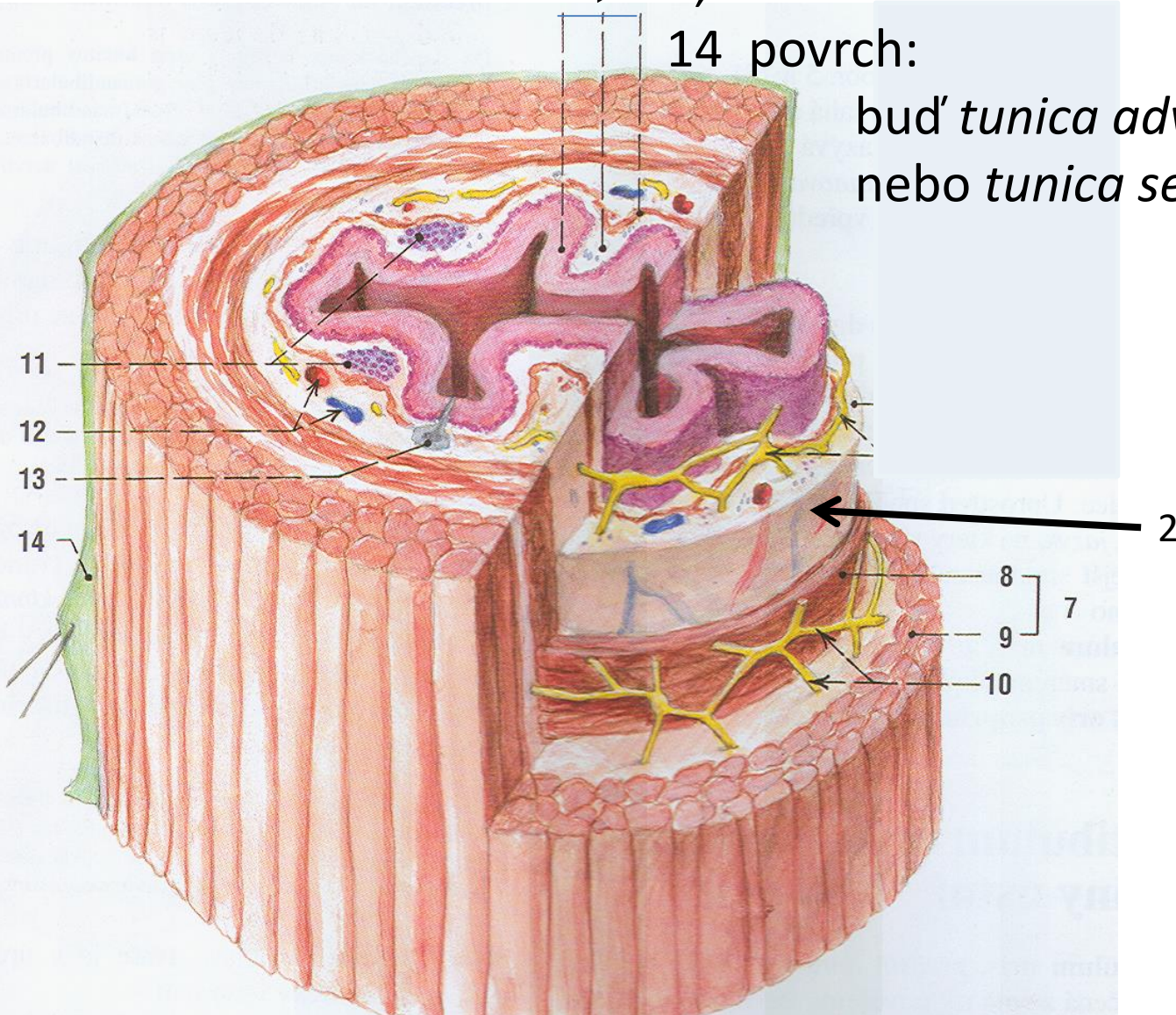
1 *tunica mucosa* – sliznice

2 *tunica submucosa* – podslizniční vazivo

8,9 *tunica muscularis* – svalová vrstva

14 povrch:

bud' *tunica adventitia* = vazivo,
nebo *tunica serosa* = epitel

Peritoneum

výstelka prostoru mezi bránicí a pánevním dnem

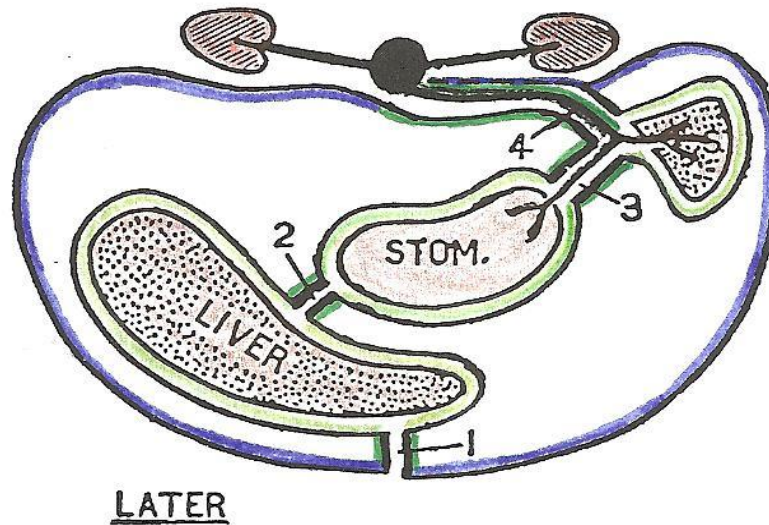
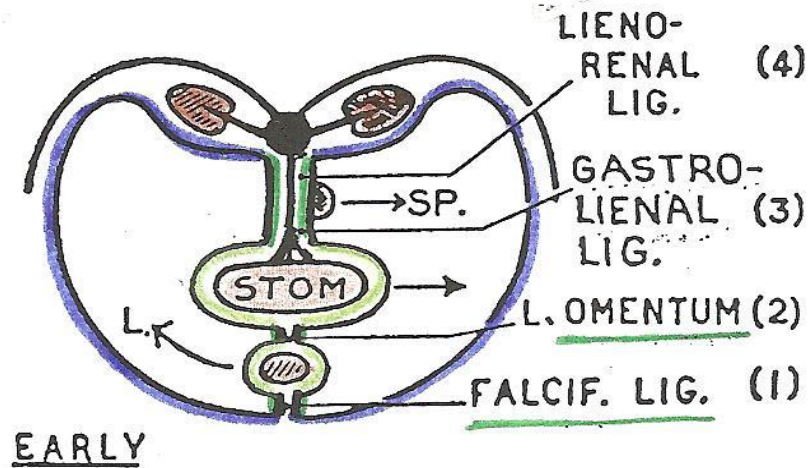
Jednovrstevný plochý epitel

Nástěnné

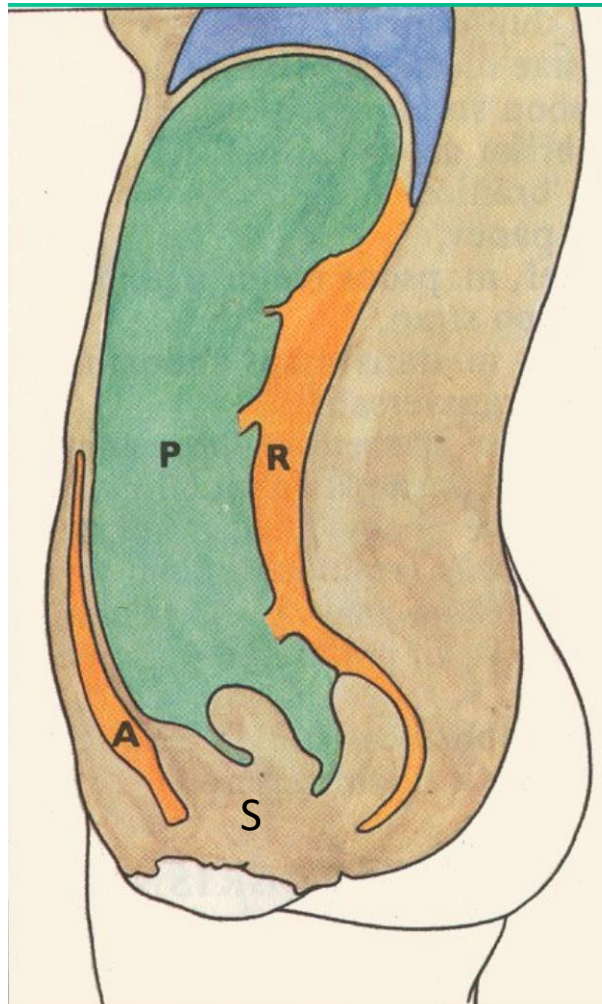
Závěsy (mezo-)

Viscerální = *serosa*

Peritoneum, rotace orgánů

P = *peritoneum*   R = *retroperitoneum*   S = *subperitoneum*

Ústní dutina

Zuby a jazyk – mechanické zpracování potravy
její rozmělnění

Malé a velké slinné žlázy – chemické zpracování

Mucin (vazkost),

Ptyalin štěpí polysacharidy(škroby) na
jednoduché cukry

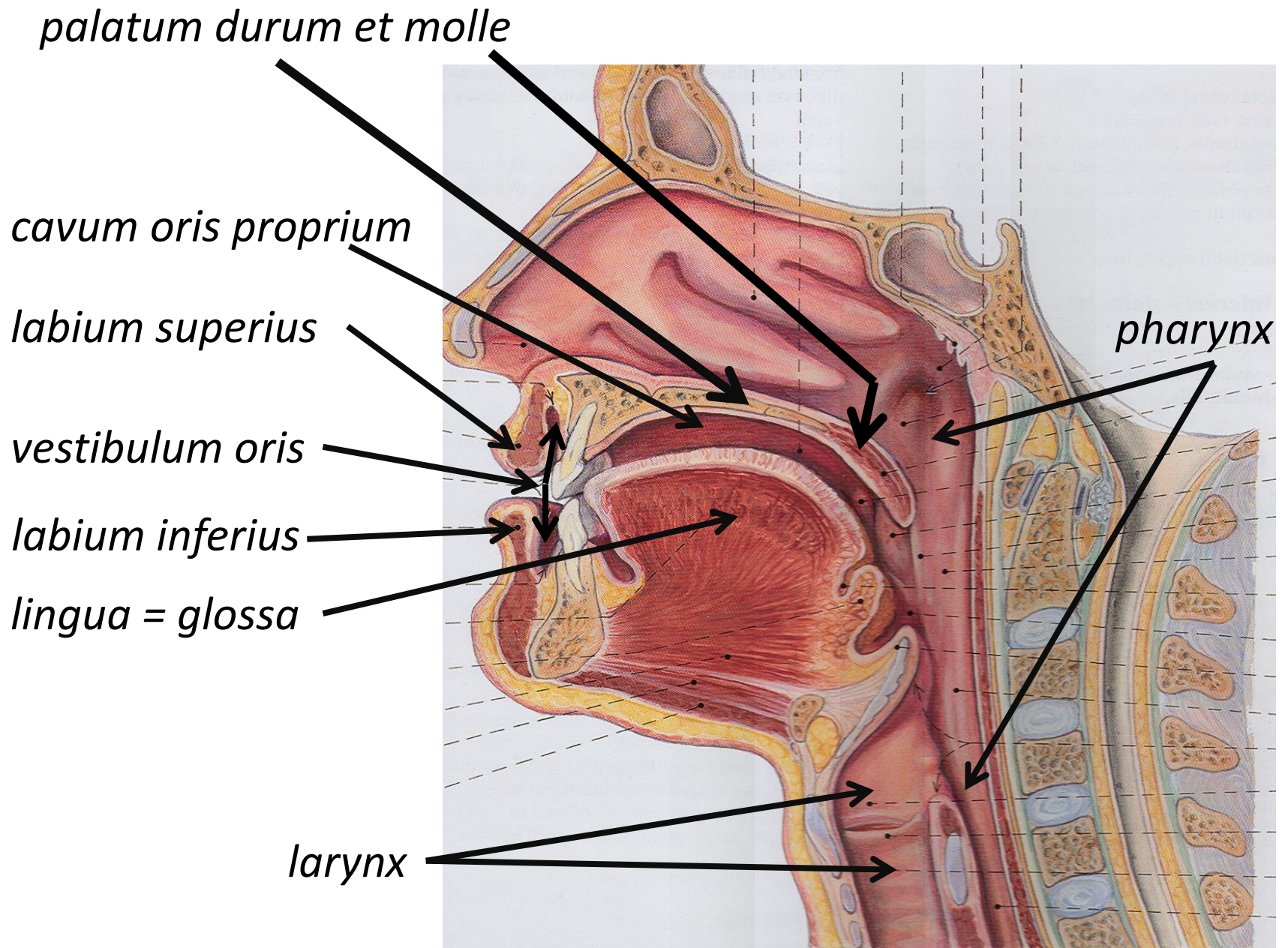
Anorganické soli (zubní kámen)

Ústní dutina

Zuby a jazyk – mechanické zpracování potravy
a její rozmělnění

Malé a velké slinné žlázy – chemické zpracování:

- mucin (vazkost)
- ptyalin štěpí polysacharidy (škroby) na jednoduché cukry
- anorganické soli (zubní kámen)

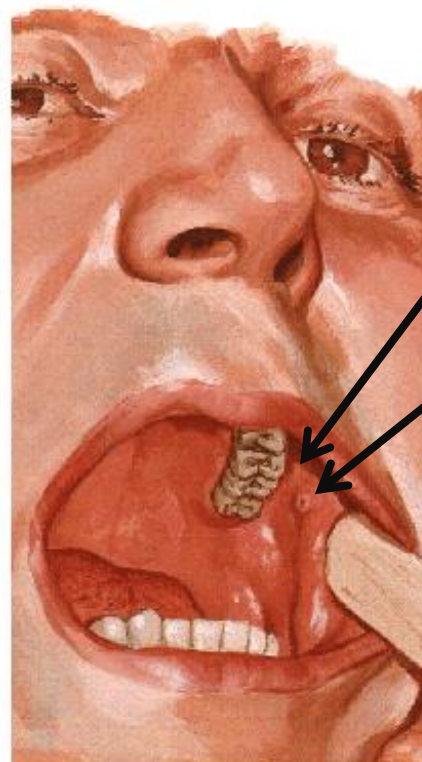
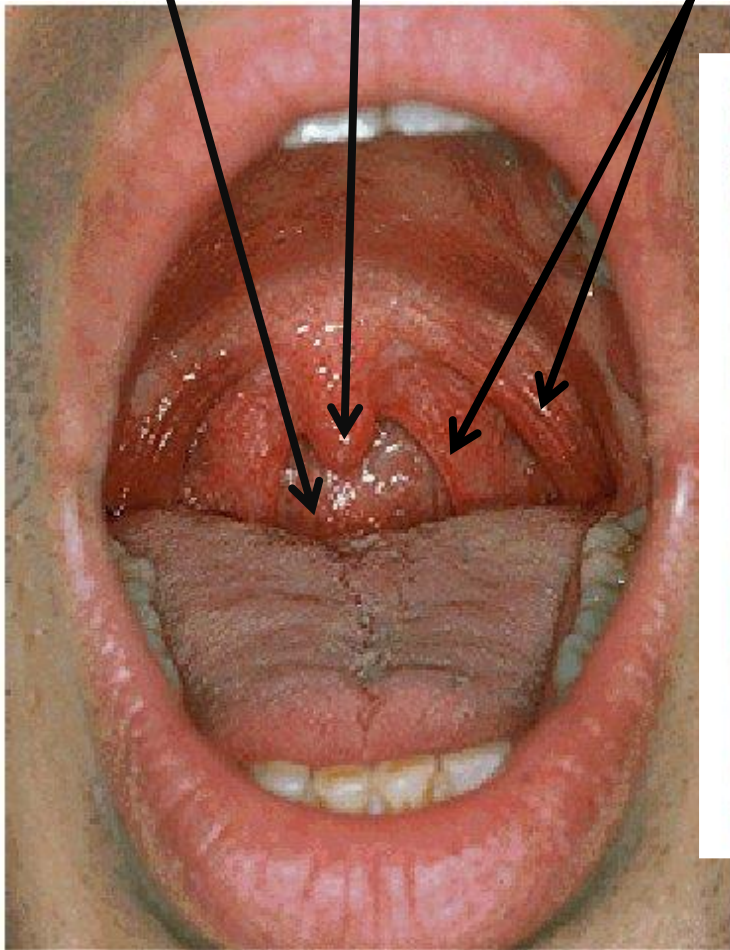

Cavum oris proprium

Isthmus faucium – vchod do hltanu- tvrdé a měkké patro

uvula = čípek

patrové oblouky

vestibulum oris

papilla parotidea

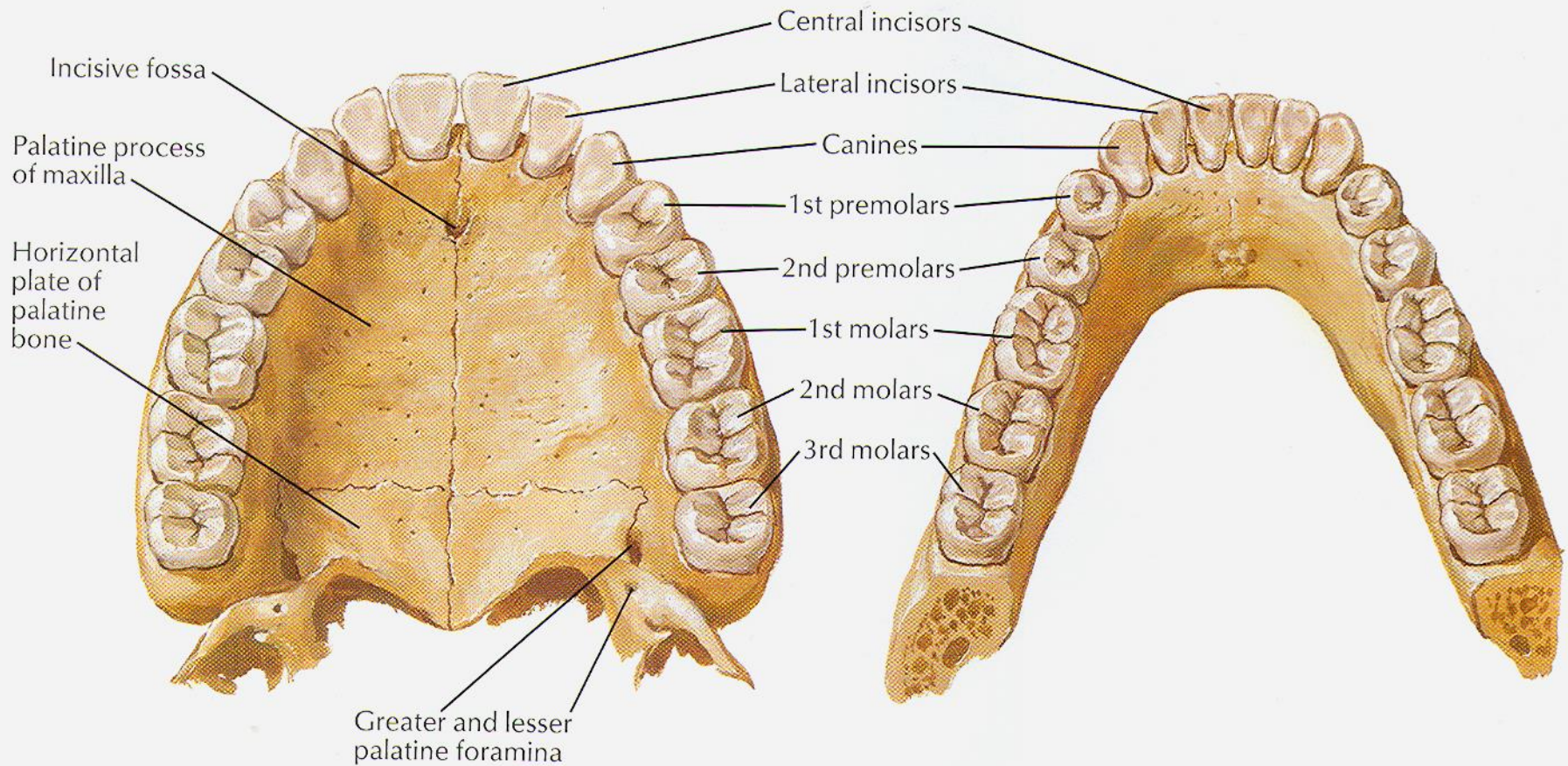
Komunikace s *cavitas oris propria*

- za zubními oblouky
(*trigonum retromolare*)

Permanentní chrup

arcus dentalis superior

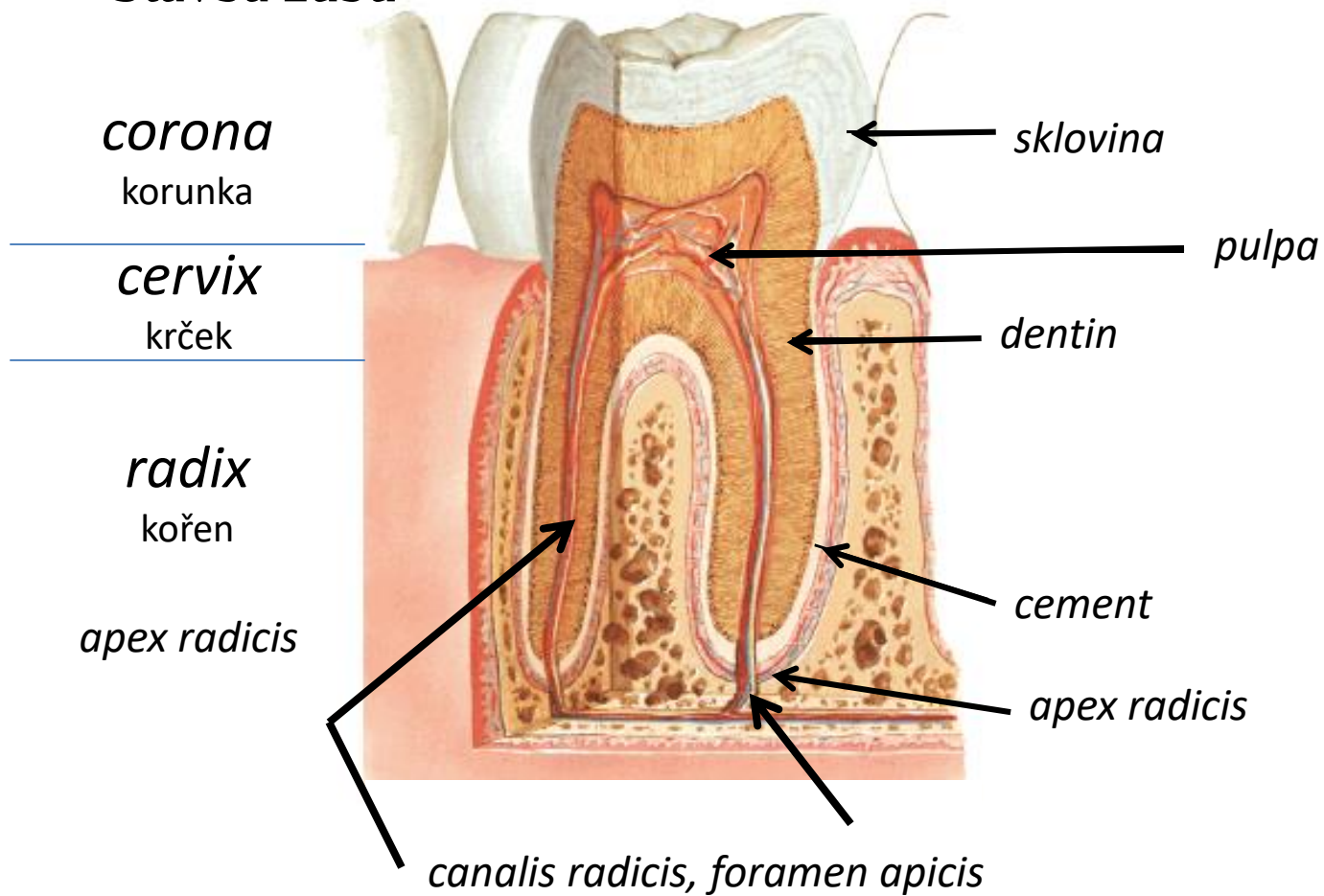
arcus dentalis inferior

Upper permanent teeth

Lower permanent teeth

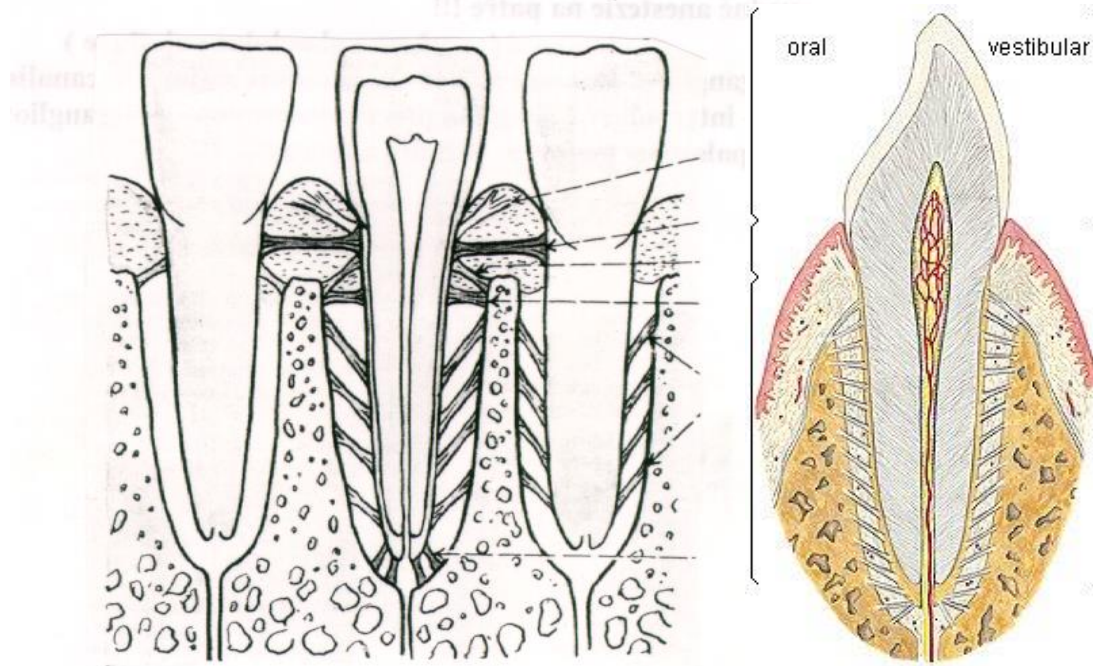
Stavba zubu

Fixační aparát zubu

Periodontium (ozubice)

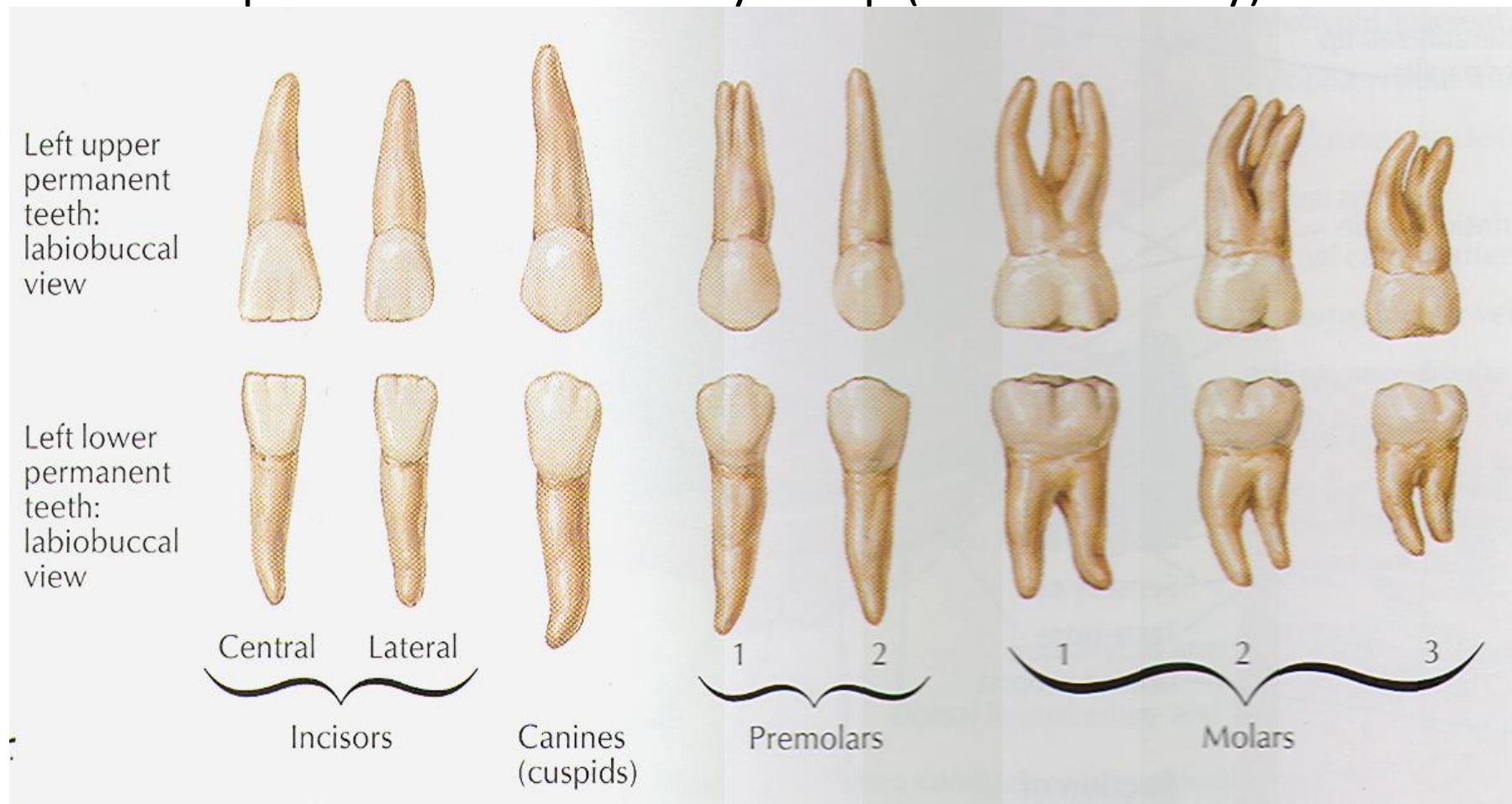
systém vaziva udržující zub v alveolu

Parodont - všechny tkáně a útvary kolem krčku a kořenu:
gingiva, periodontium, cementum, alveolární kost

Dentes permanentes

stálý chrup (tzv. druhé zuby)

řezáky
incisivi

špičáky
canines

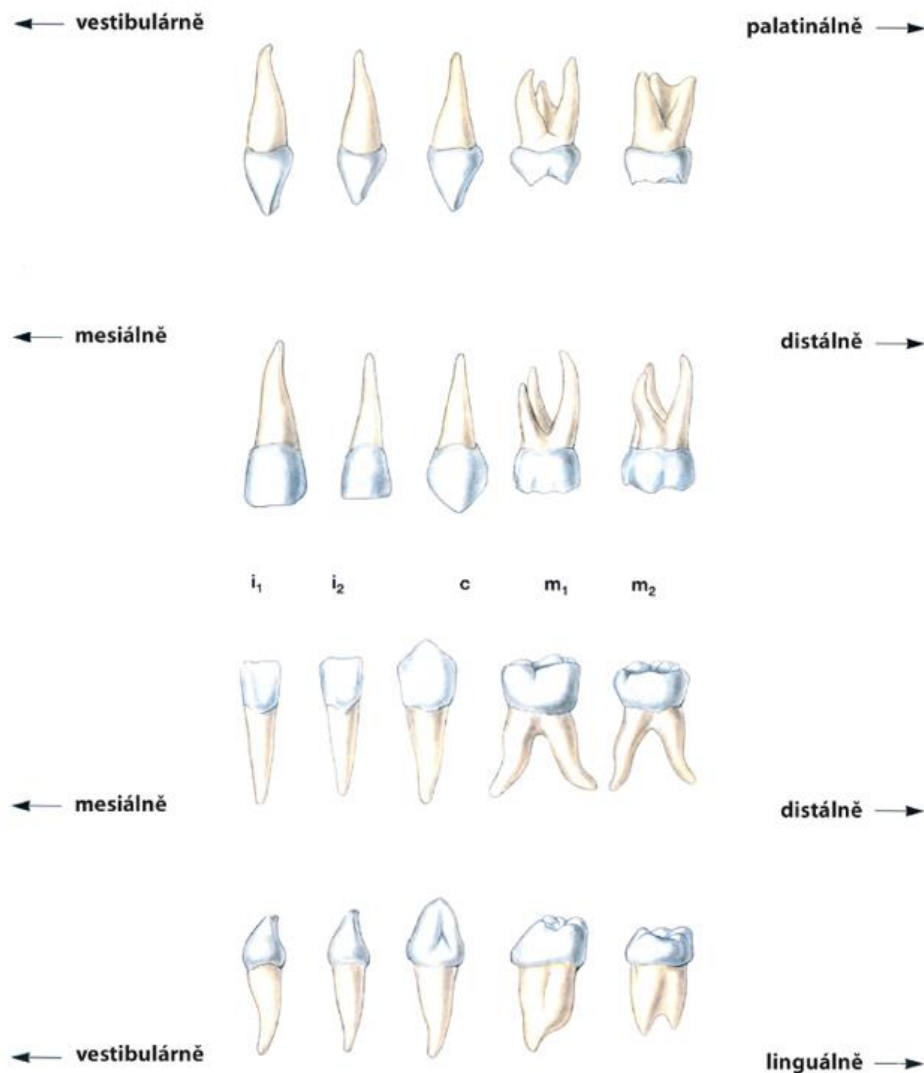
třenové zuby
premolars

stoličky
molares

Dentes decidui = dočasné zuby (tzv. mléčné zuby)

U dočasného chrupu chybí třenové zuby!

P.

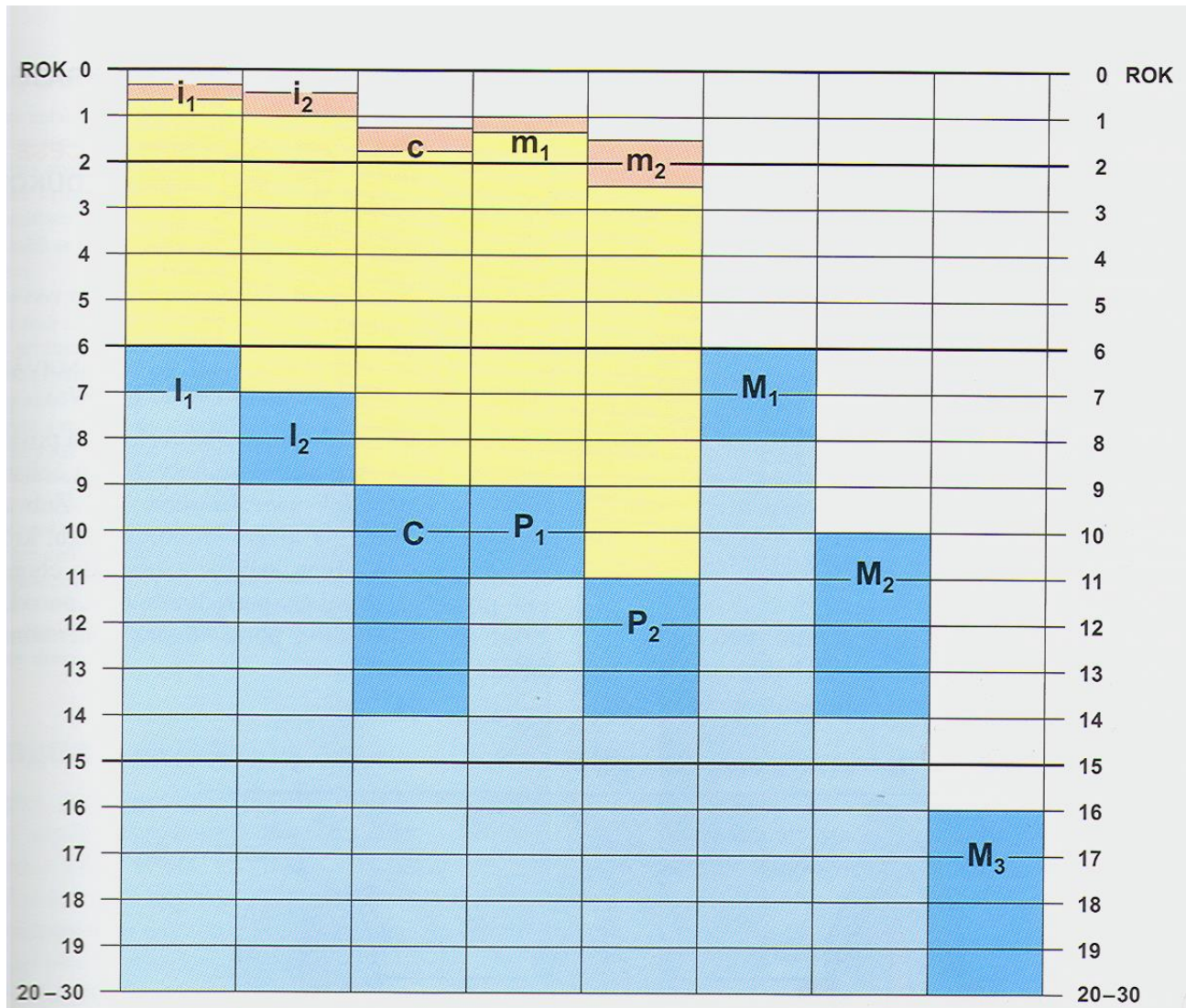

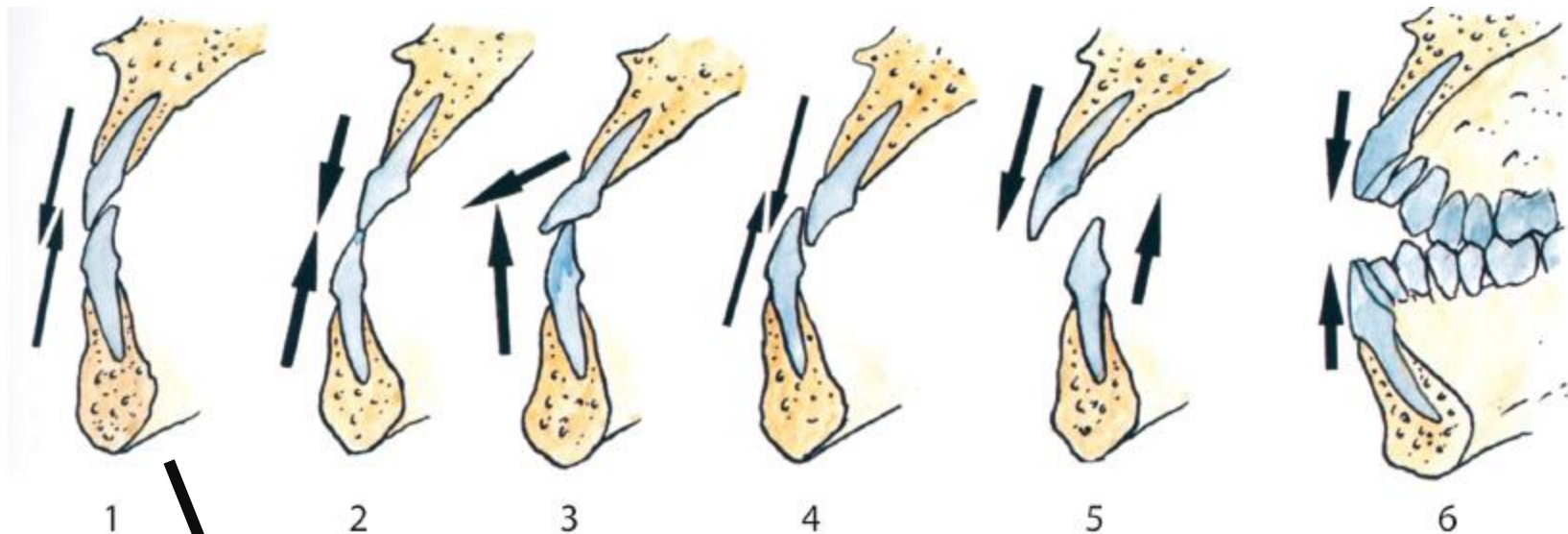
Prořezávání jednotlivých zubů – dočasný chrup žlutě, stálý chrup modře

Psych.

Třetí Dentice (klapáky)

P.

- 1 *Psalidodontie*
2 *Labiododontie*
3 *Stegodontie*

- 4 *Progenie*
5 *Opisthodontie*
6 *Hiatodontie*

skus = okluze

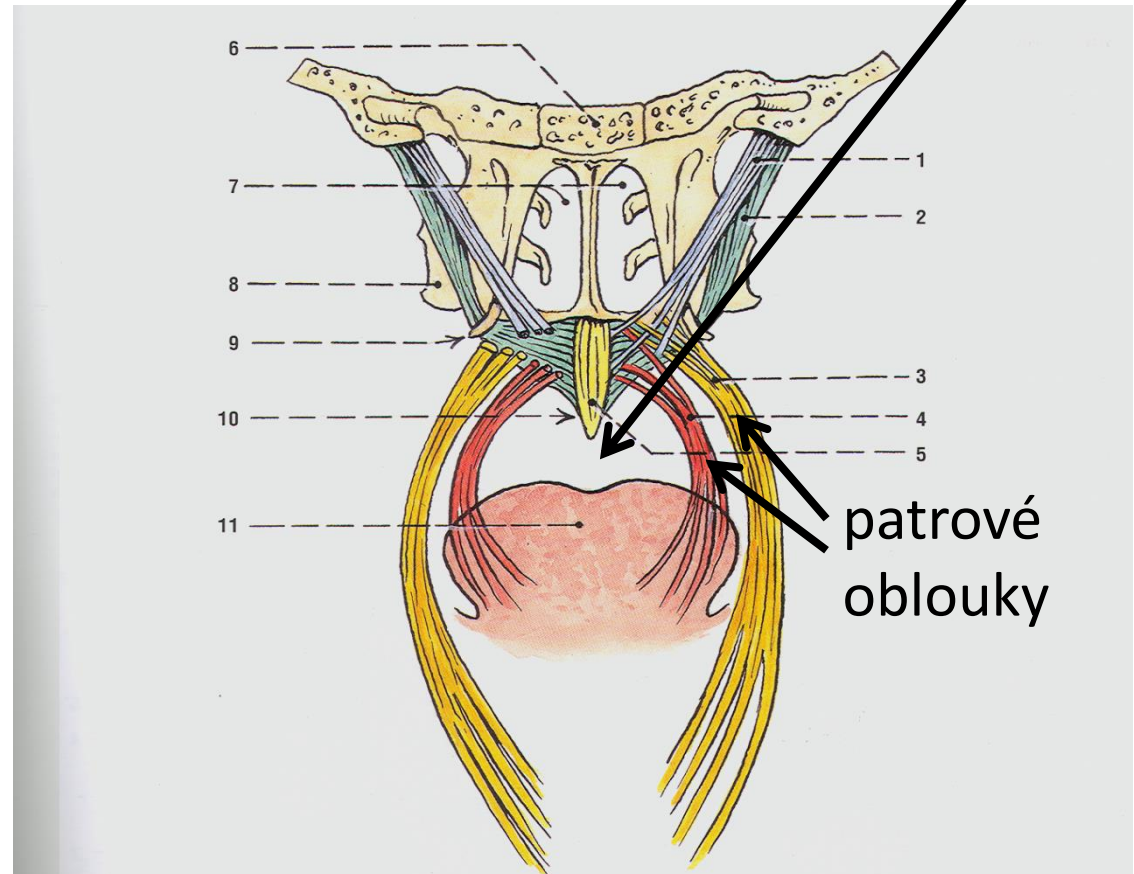
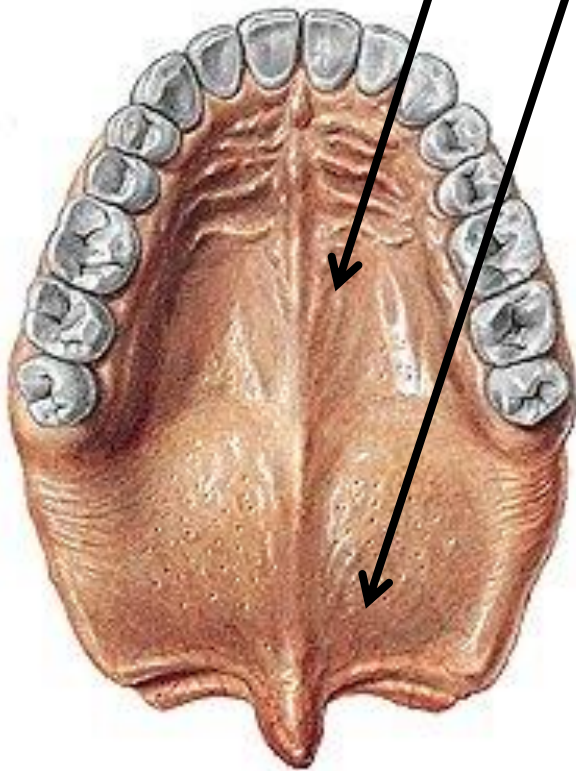
Správný, nůžkový skus

P. ortodoncie

Psych.

palatum durum
palatum molle

isthmus faucium

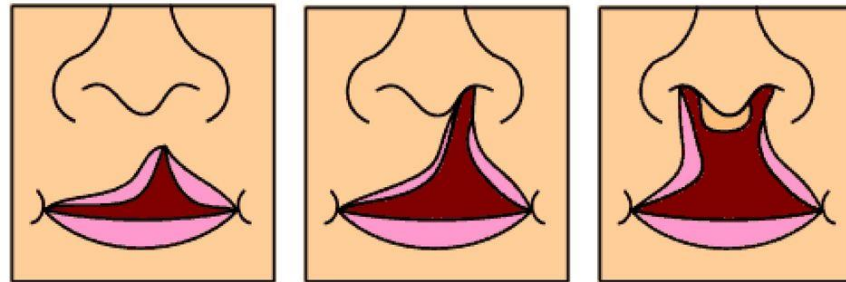

Obr. 30. SVALY MĚKKÉHO PATRA a svaly z měkkého patra vystupující; pohled zezadu; schéma

- 1 m. levator veli palatini
- 2 m. tensor veli palatini
- 3 m. palatopharyngeus
- 4 m. palatoglossus
- 5 m. uvulae

- 7 dutina nosní
- 8 lamina lateralis processus pterygoidei
- 9 hamulus pterygoideus na lamina medialis processus pterygoidei
- 10 m. uvulae v uvula palatina
- 11 jazyk

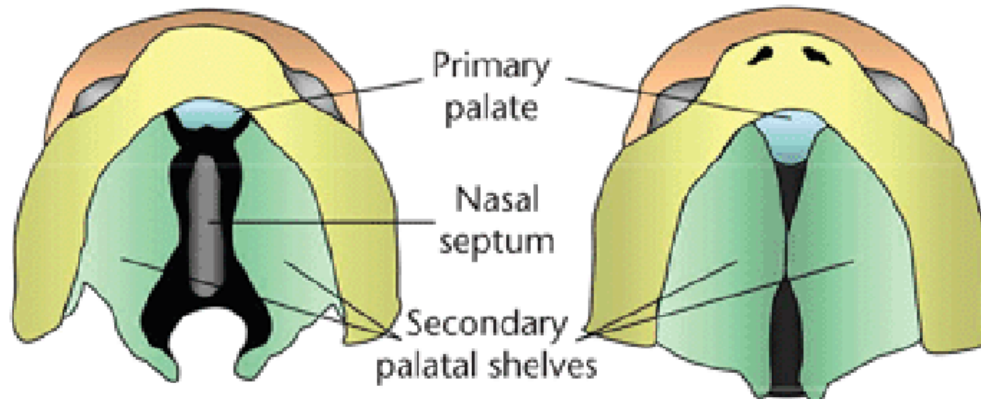
I. rozštěpy primárního patra

jednostranný částečný

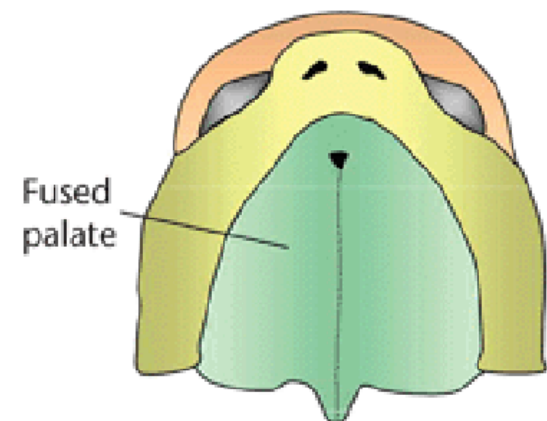
jednostranný kompletní

oboustranný kompletní

(d)

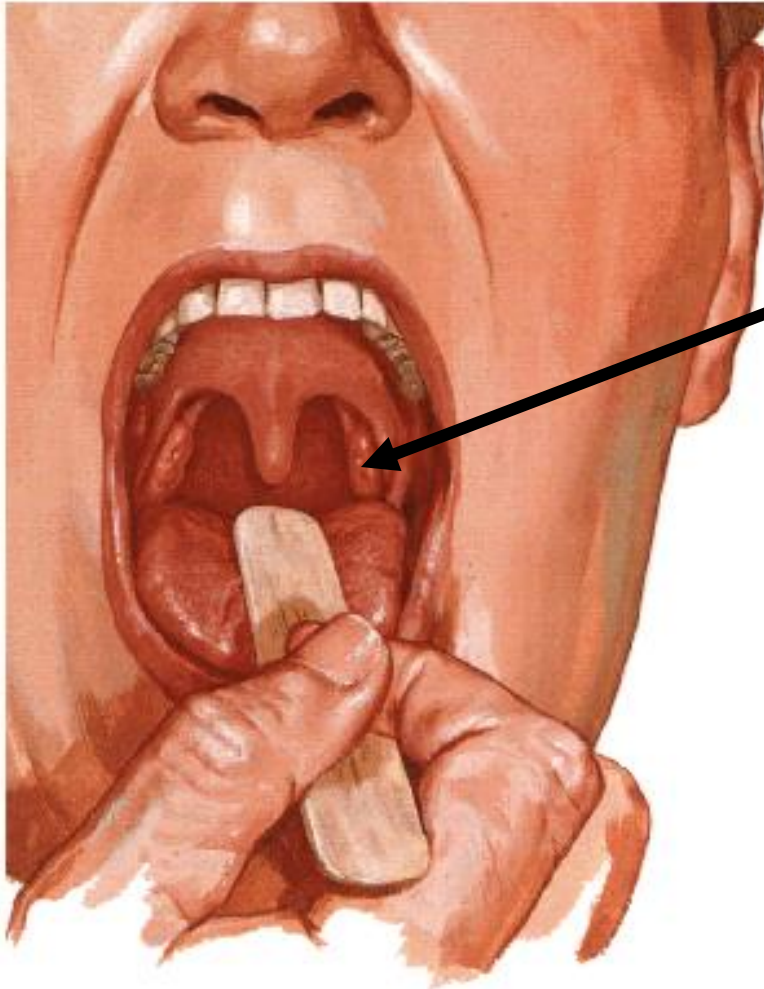
(e)

(f)

Před a po operaci rtu

Cavum oris proprium

dentes

lingua

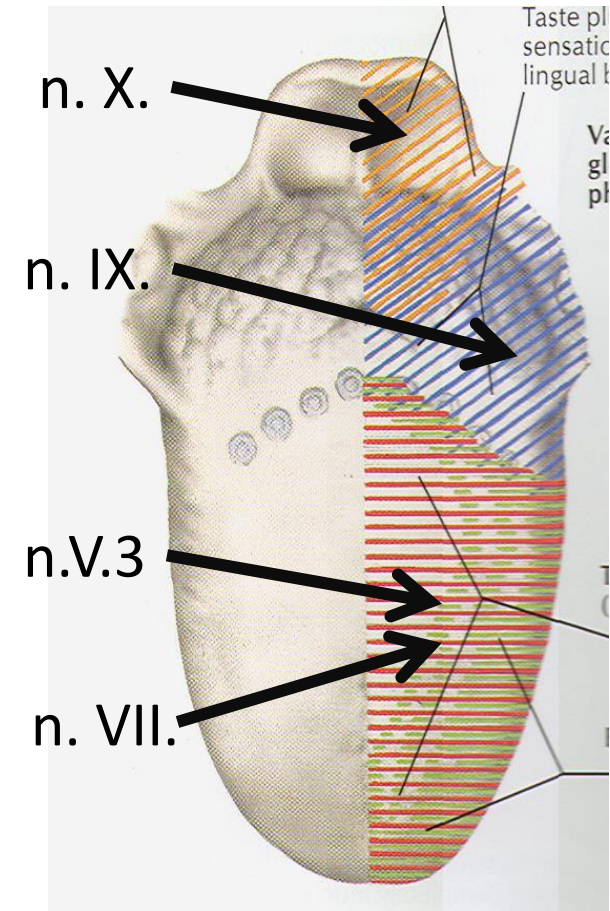
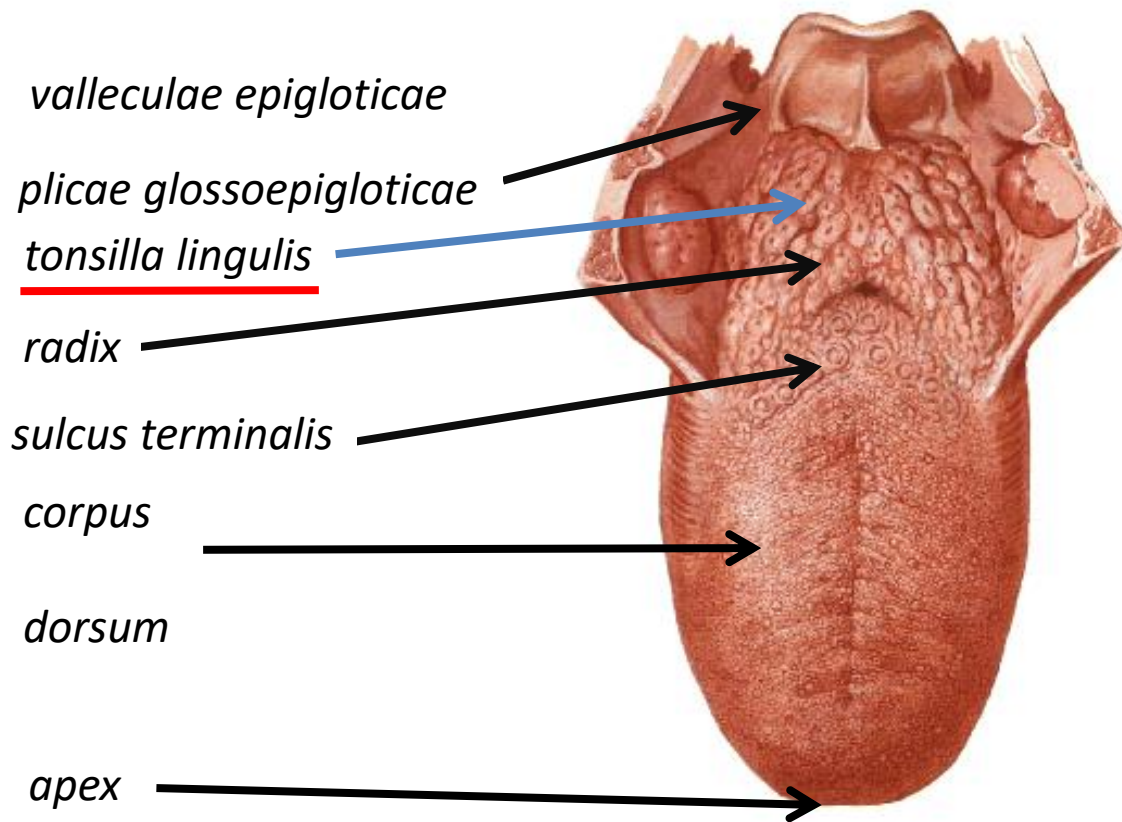
palatum

tonsilla palatina

glandulae salivariae

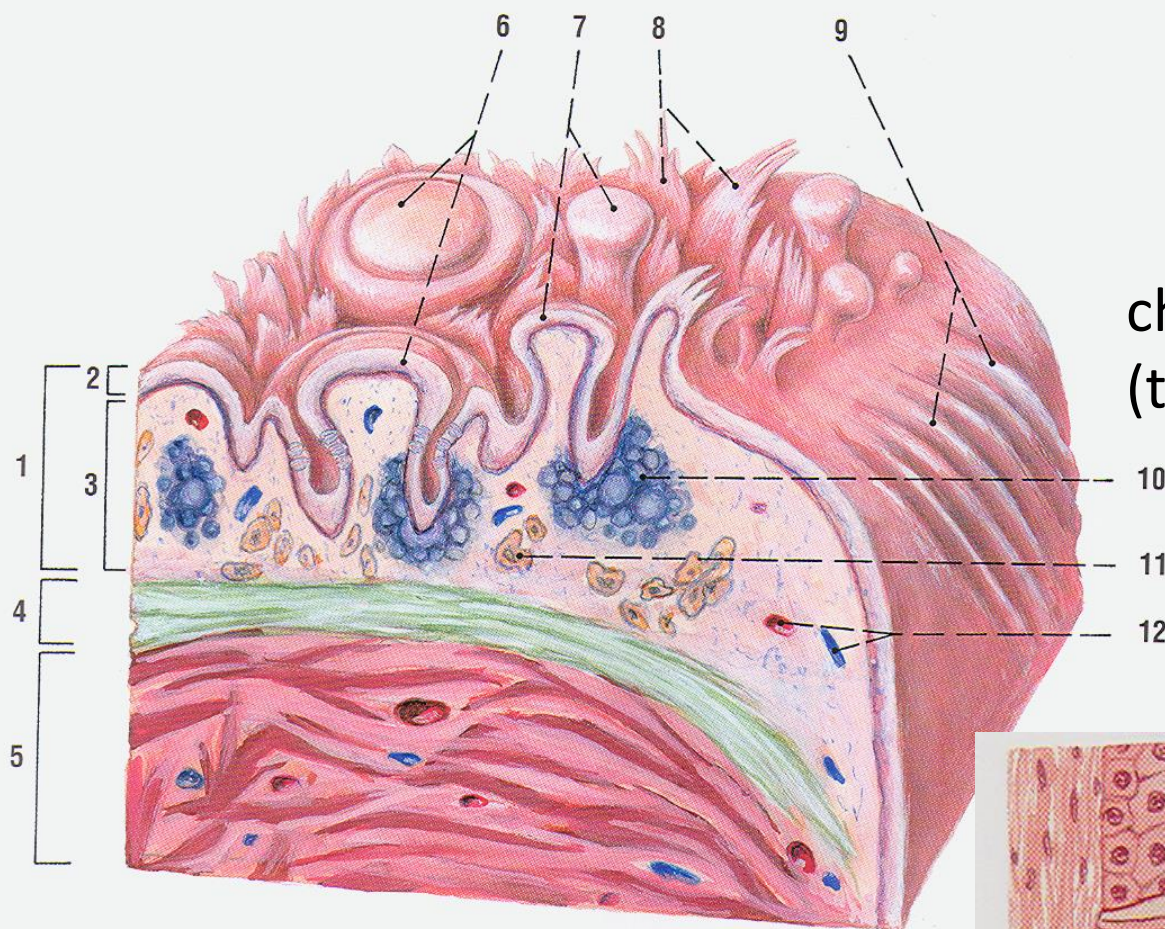
isthmus faucium

Jazyk – *lingua* (latinsky), *glossa* (řecky)

Inervace sensitivní a sensorická - chuť

Slizniční papily jazyka: 6-hrazené, 7-houbovité, 8-nitkovité, 9-listovité

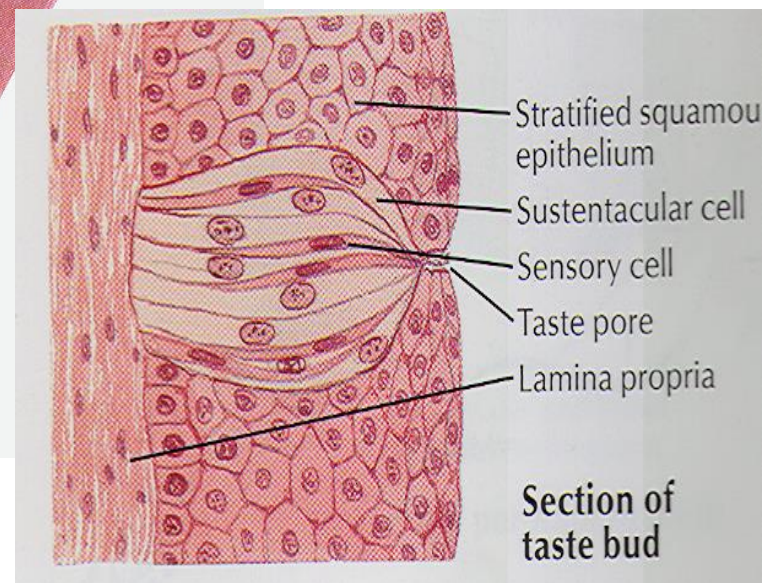

chuťové ústrojí
(tzv. chuťový pohárek)

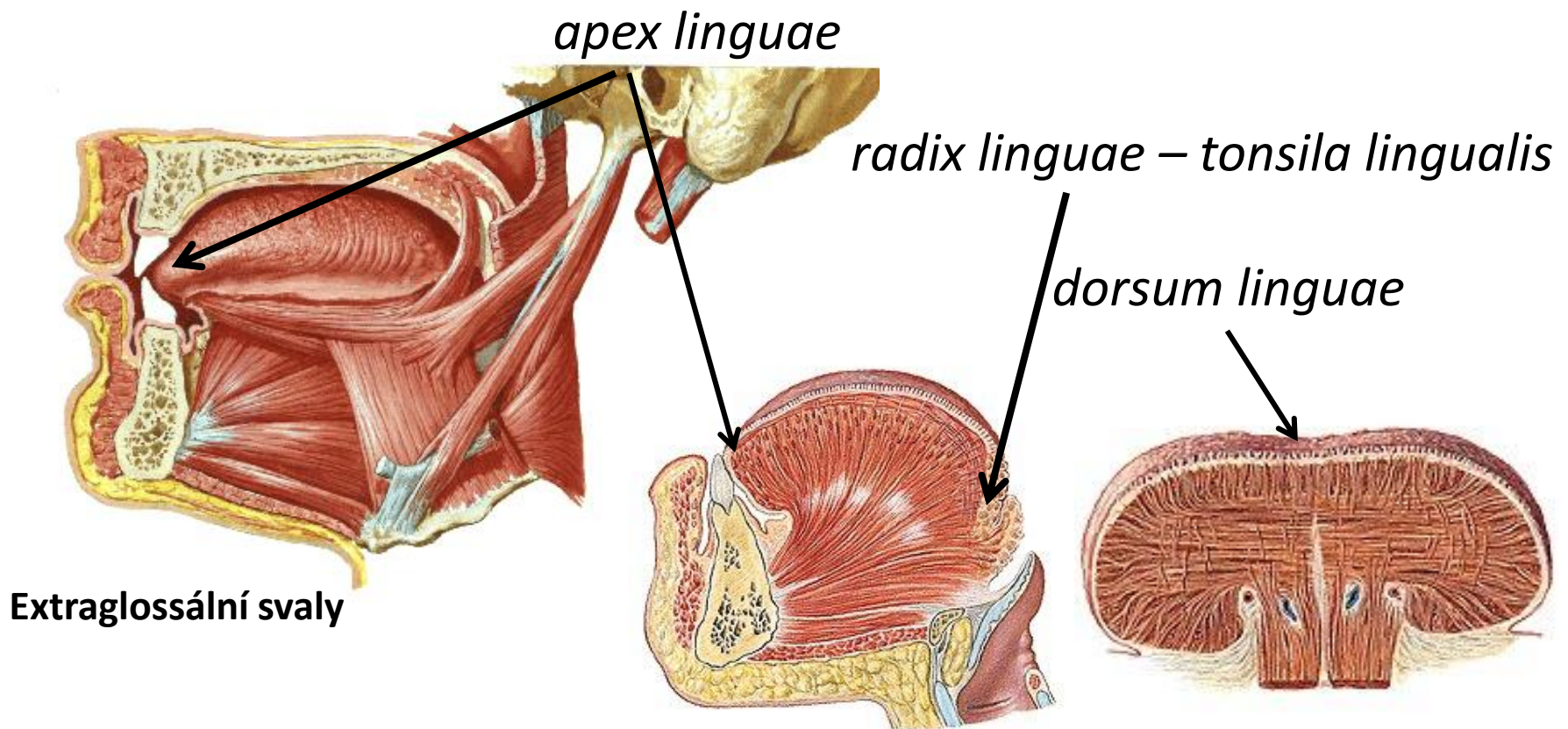
Obr. 26. SCHEMATICKÝ ZVĚTŠENÝ MODEL STAVBY JAZYKA

- 1 sliznice
- 2 epitel
- 3 slizniční vazivo
- 4 aponeurosis linguae
- 5 svalovina jazyka
- 6 papillae vallatae s chuťovými pohárky

- 7 papillae fungiformes
- 8 papillae filiformes
- 9 papillae foliatae
- 10 uzlík lymfatické tkáně
- 11 slinné žlázy jazyka
- 12 krevní cévy

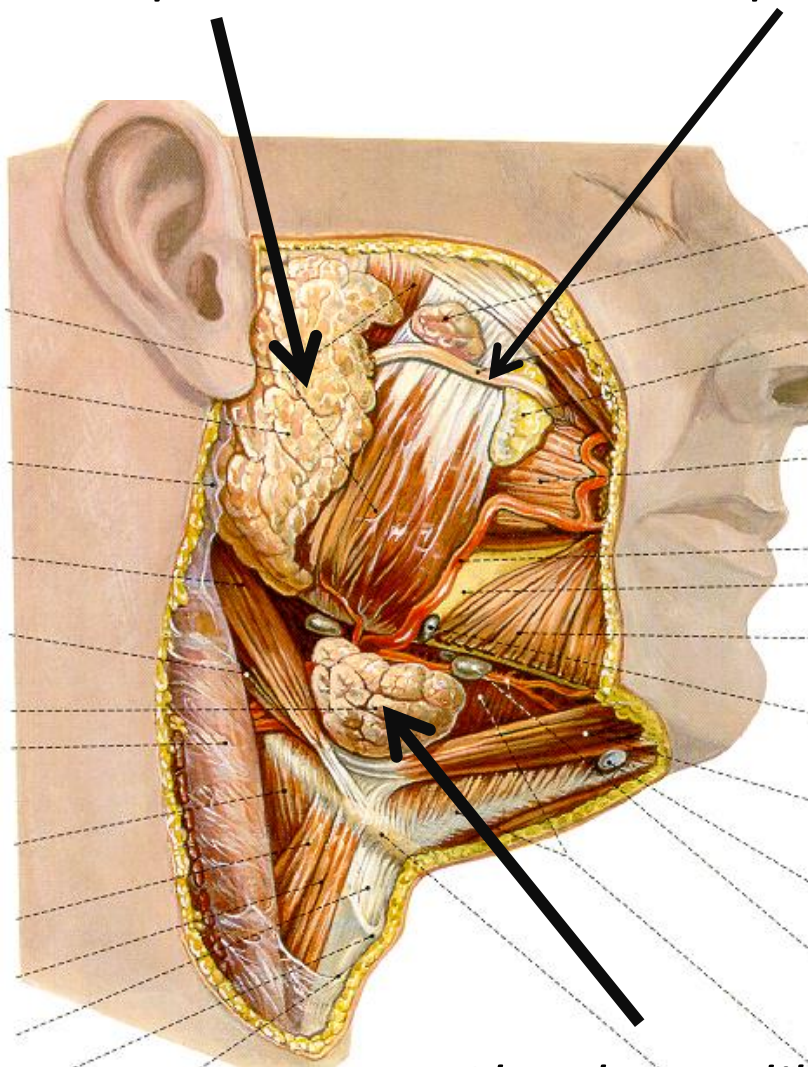
Section of
taste bud

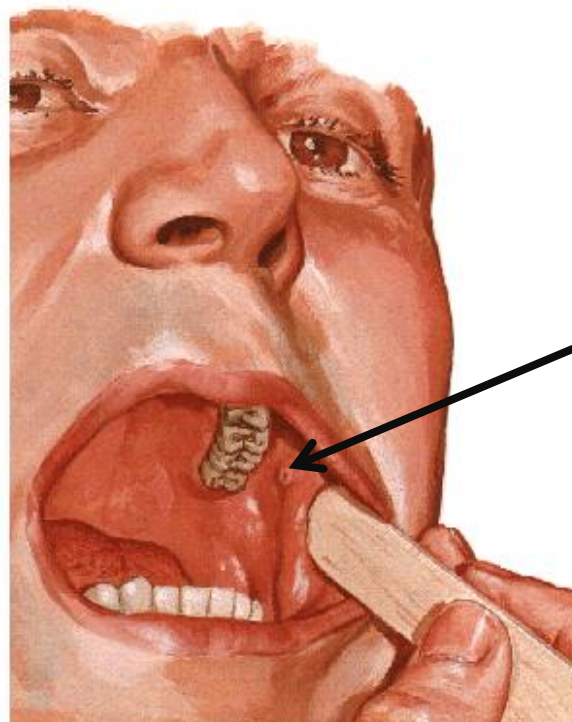
„Velké“ slinné žlázy + jejich vývody

Gl. parotis

ductus parotideus

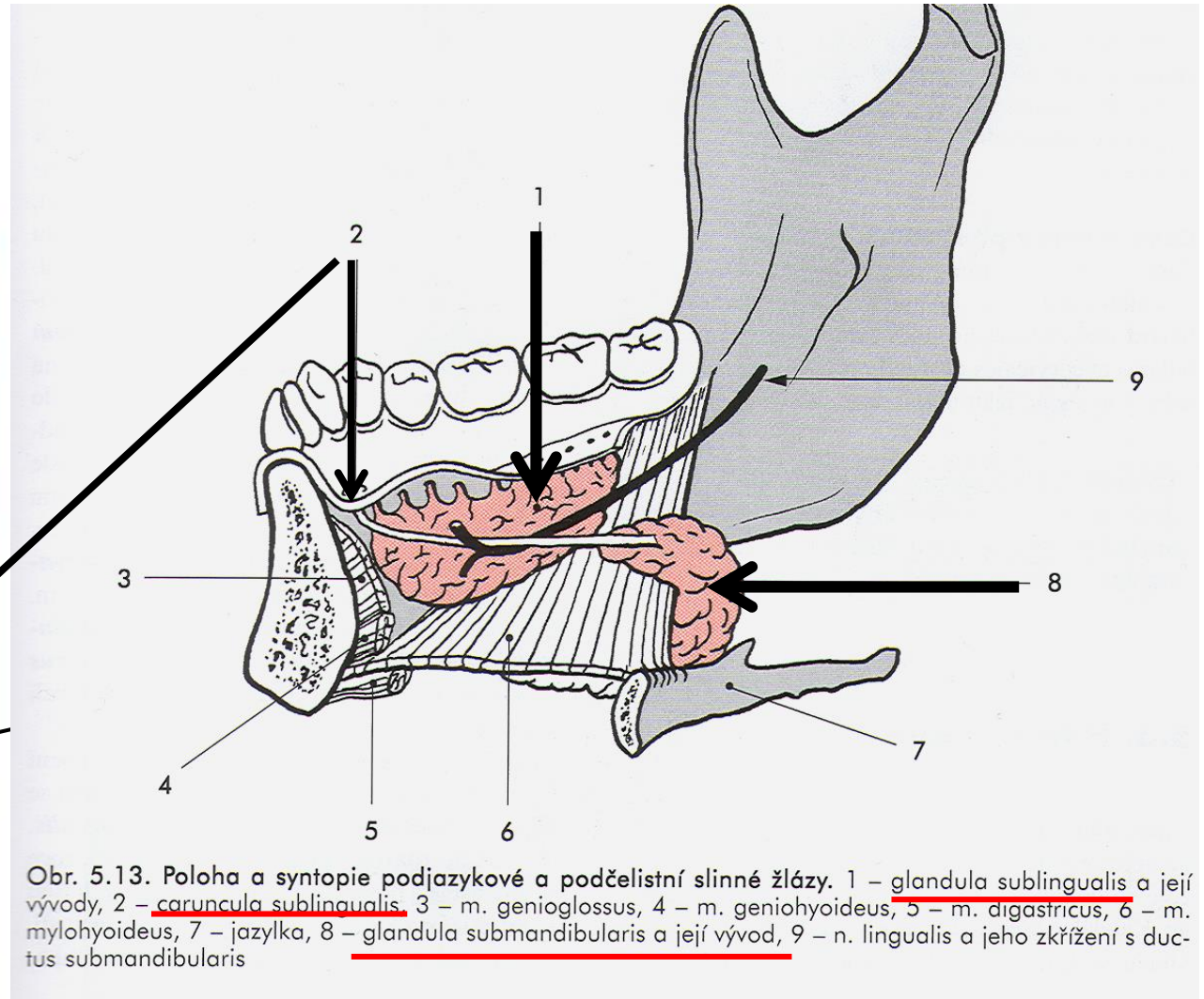
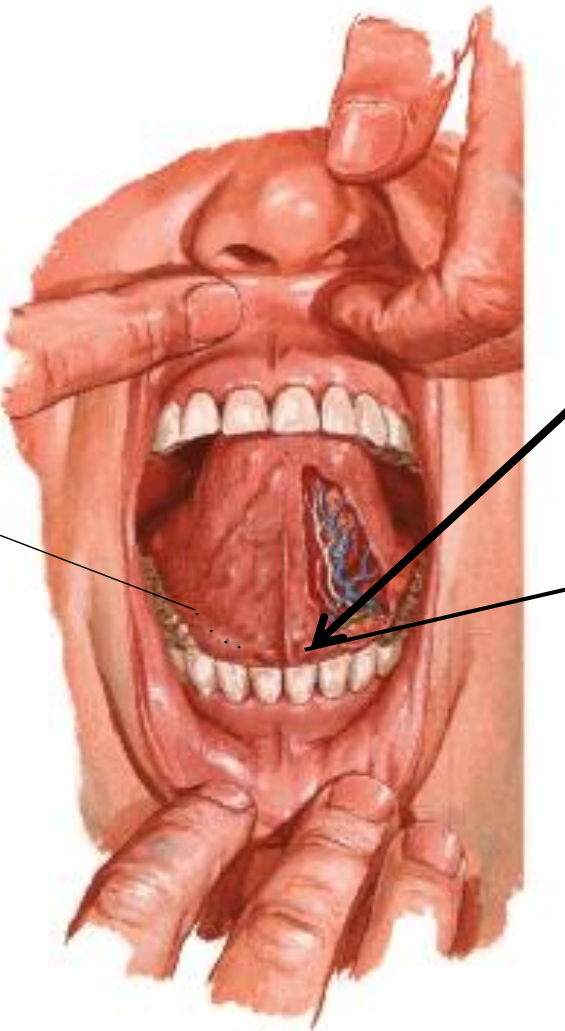
Gl. submandibularis

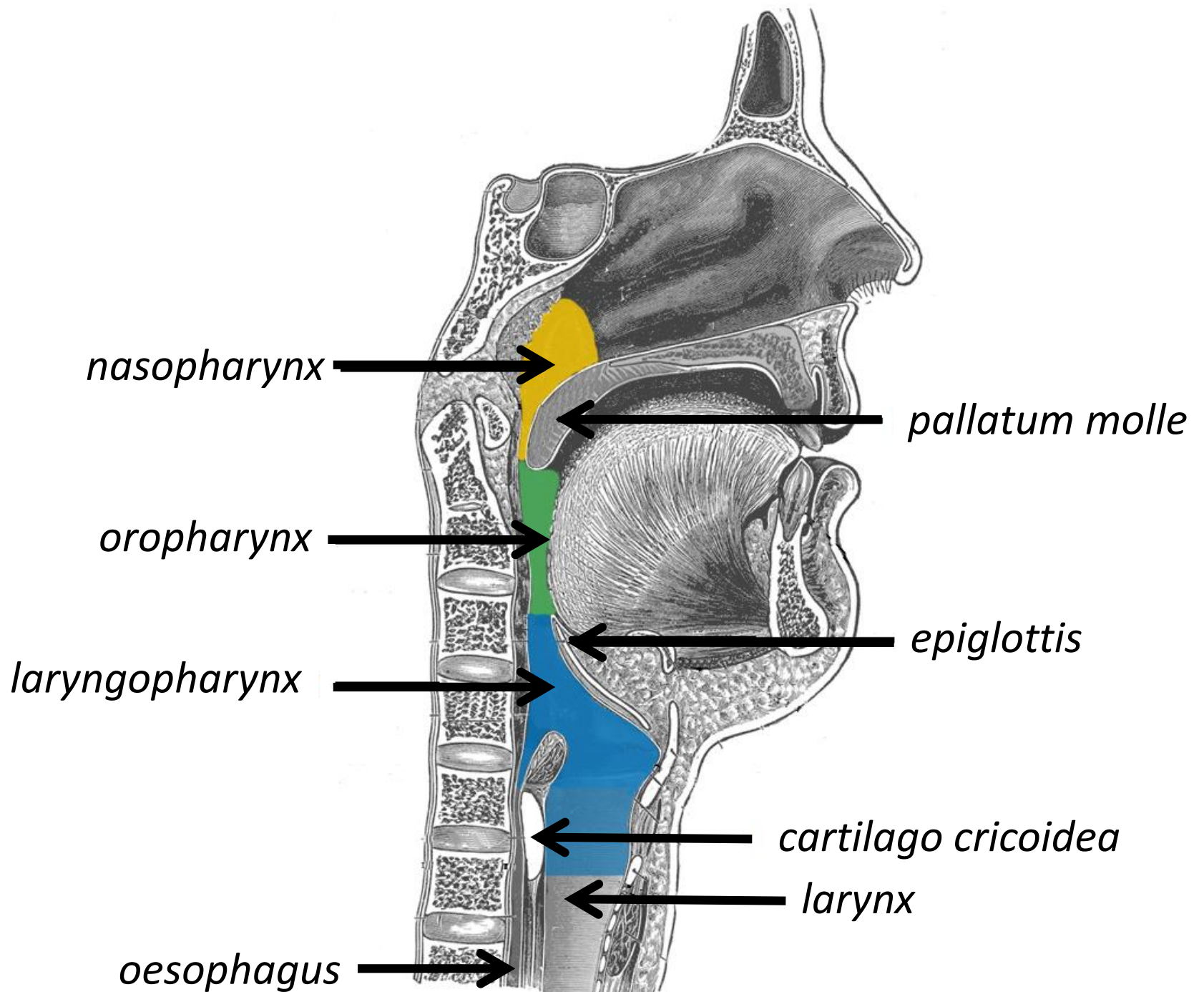
Vestibulum oris

Papilla parotidea

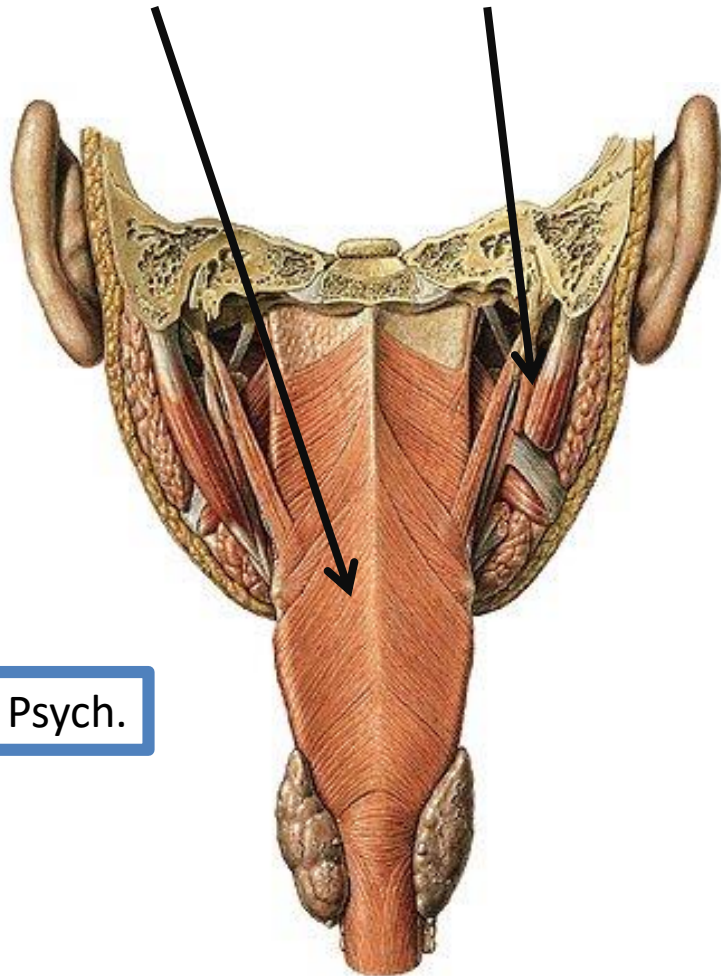
Gl. submandibularis et sublingualis – ústí: caruncula sublingualis

Pharynx - hltan
et
Oesophagus - jícen

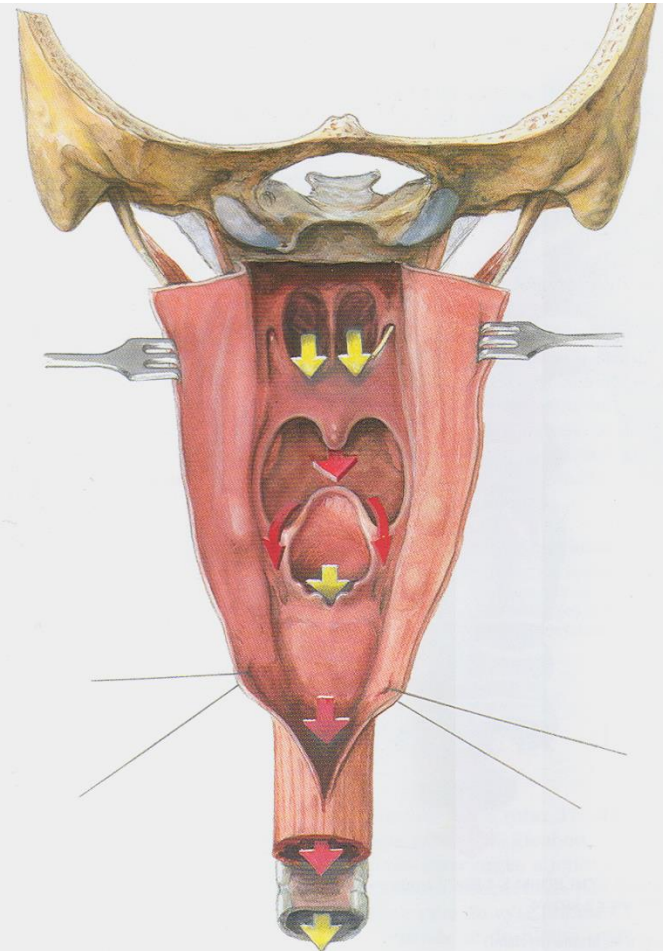

Konstriktory a levátory pharyngu

Psych.

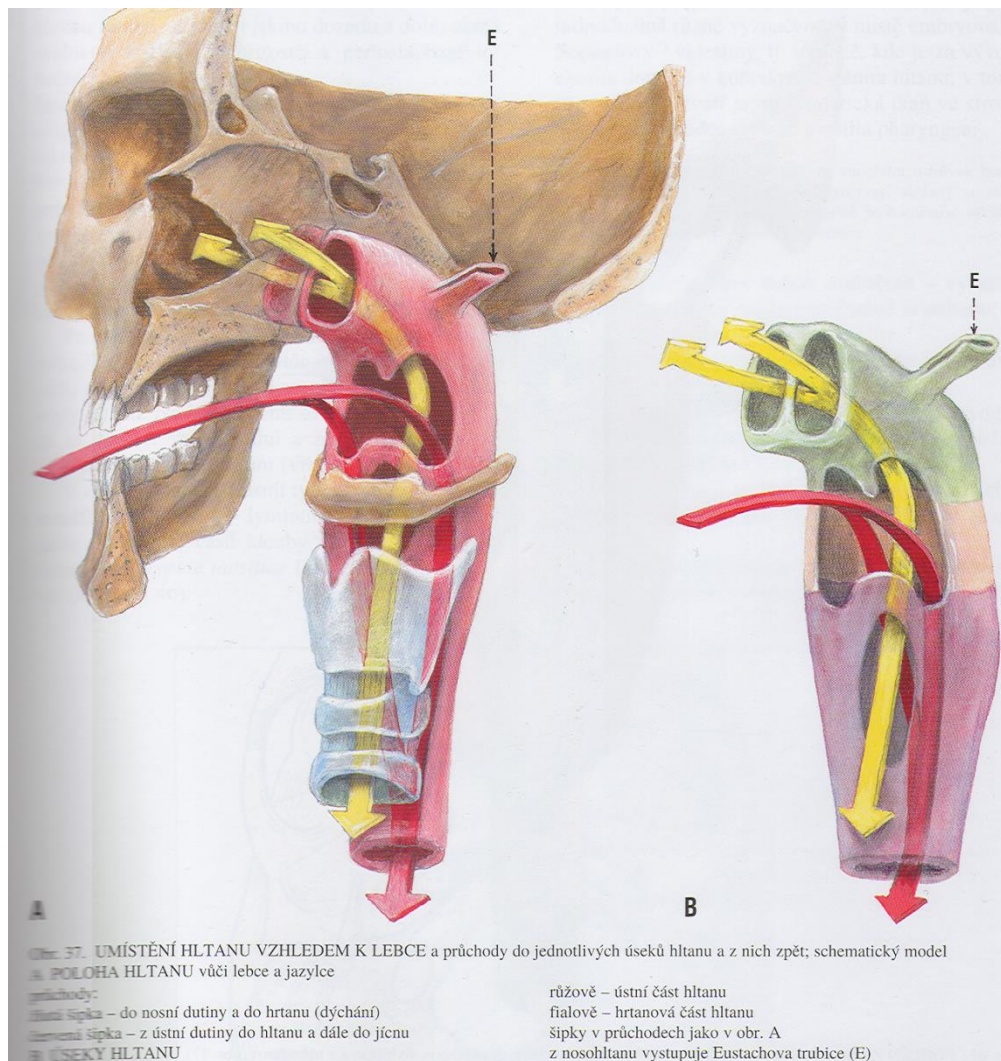
Žluté šipky – vzduch
Červené šipky - potrava

Obr. 38. POHLED ZE ZADU DO HL TANU (po rozstřížení zadní stěny); tři průchody do hltanu a z něho (srov. obr. 37)
nahore – choany, vstup z nosní dutiny (žluté šipky)
uprostřed – isthmus faucium, vstup z ústní dutiny (červená šipka)
dole – aditus laryngis, vchod do hrtanu (žlutá šipka)
další šipky značí přechod do jícnu a pasáž při polknutí (červeně) a pasáž průdušnicí při dýchání (žlutě)
sonda v Eustachově trubici

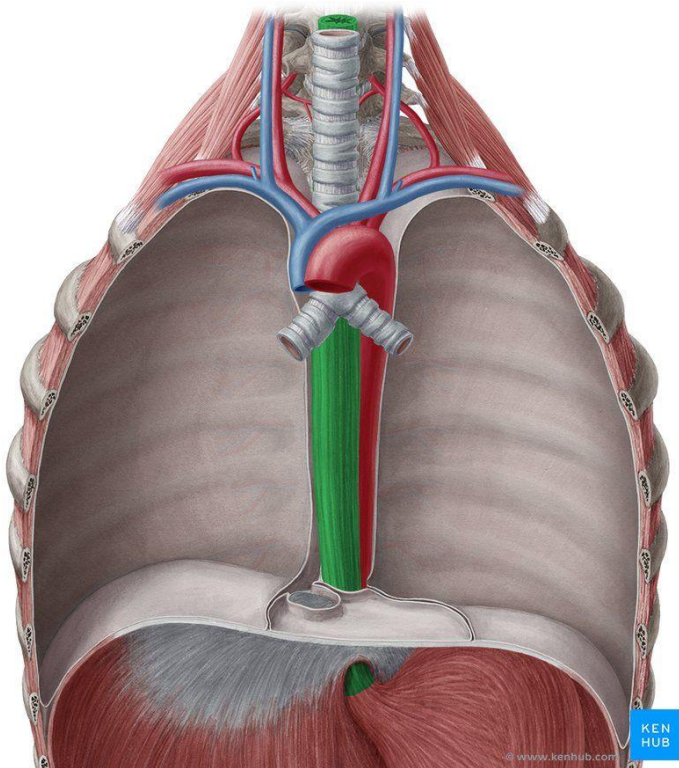
vzduch – žlutě

potrava – červeně

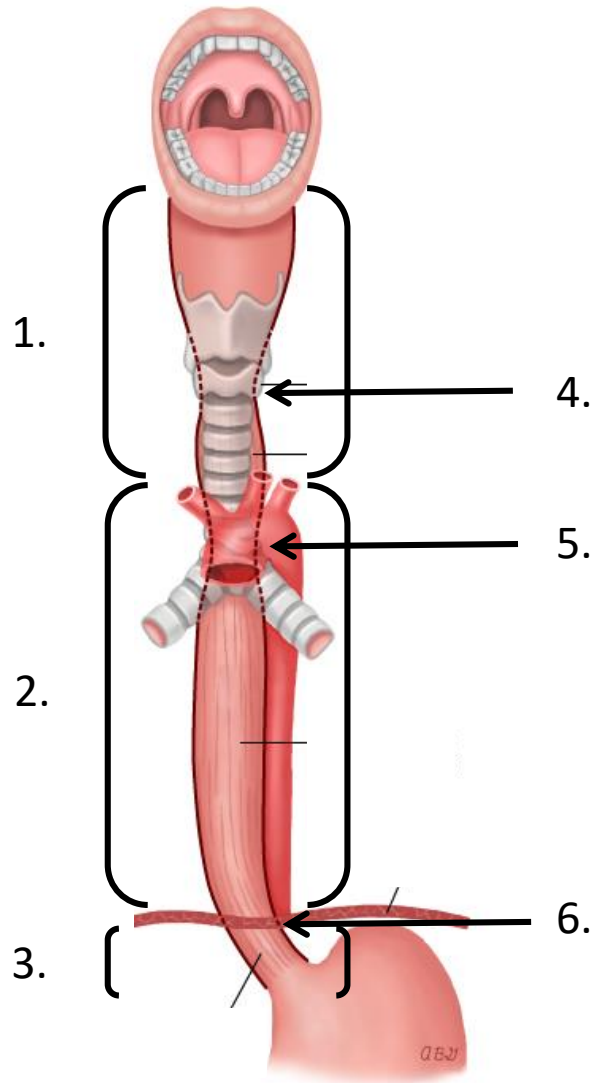

OESOPHAGUS

- 1.pars cervicalis, 2.pars thoracica, 3.pars abdominalis
4., 5., 6. - **zúžená místa**

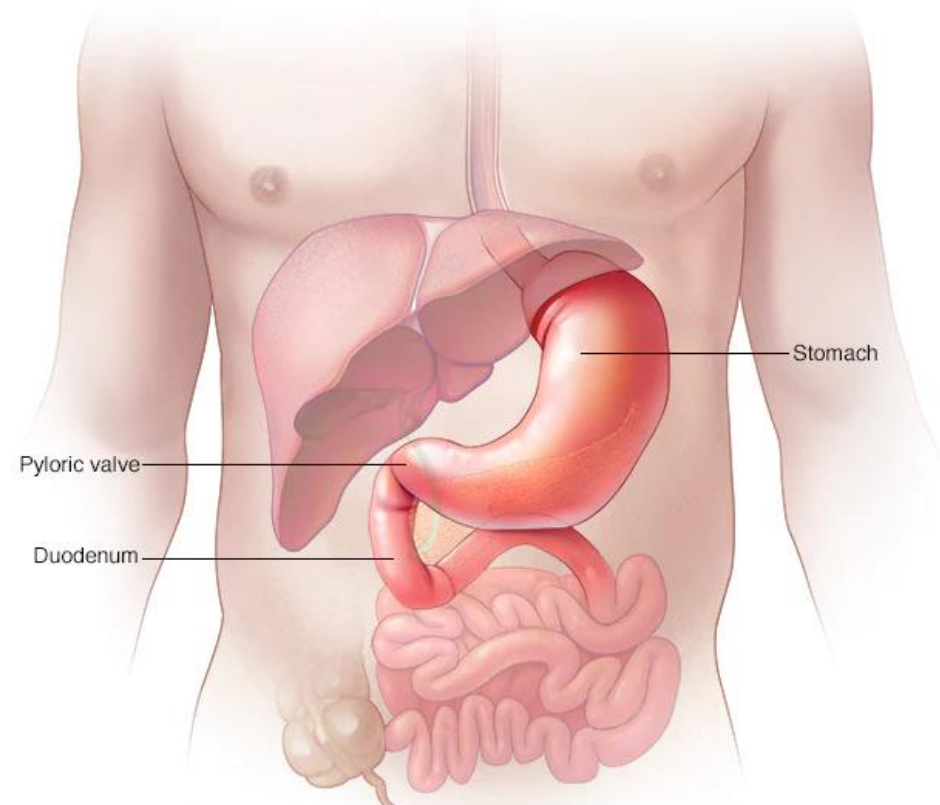
serosa

Žaludek, Gaster

Žlásky produkují tzv. žaludeční „šťávu“

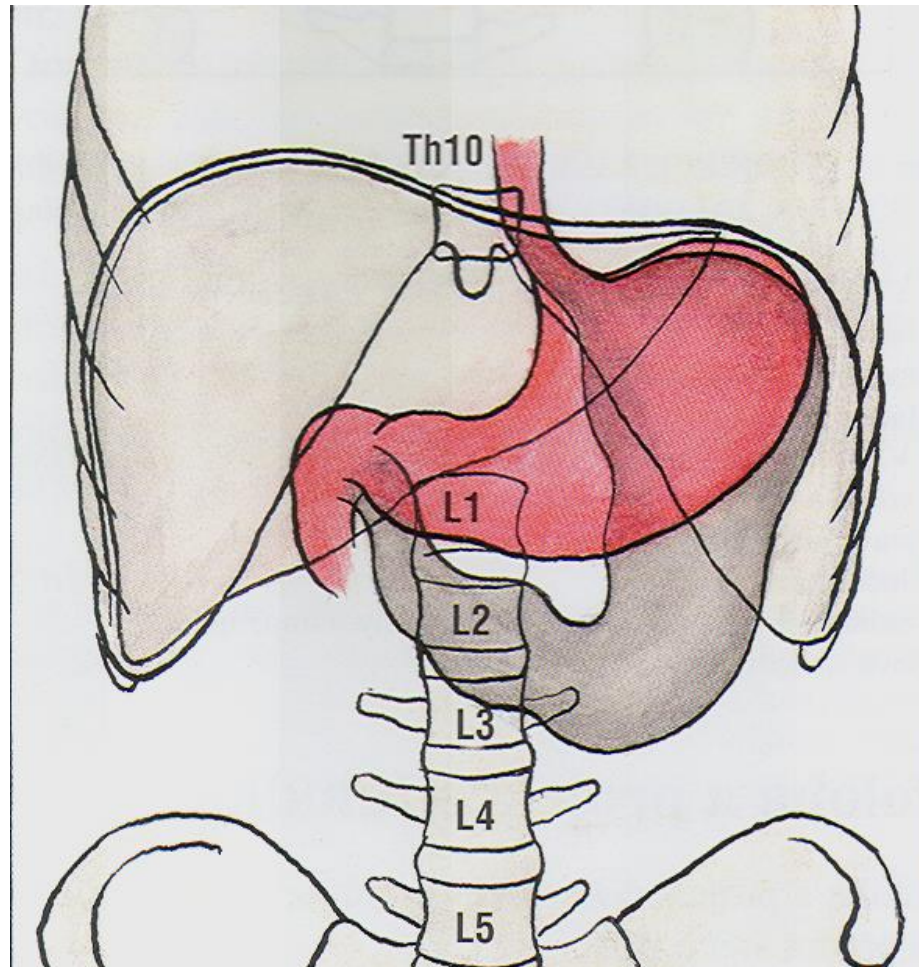
- Obsahuje hlavně enzymy
- Pepsin, lipázu, chymosin, mucin a HCl

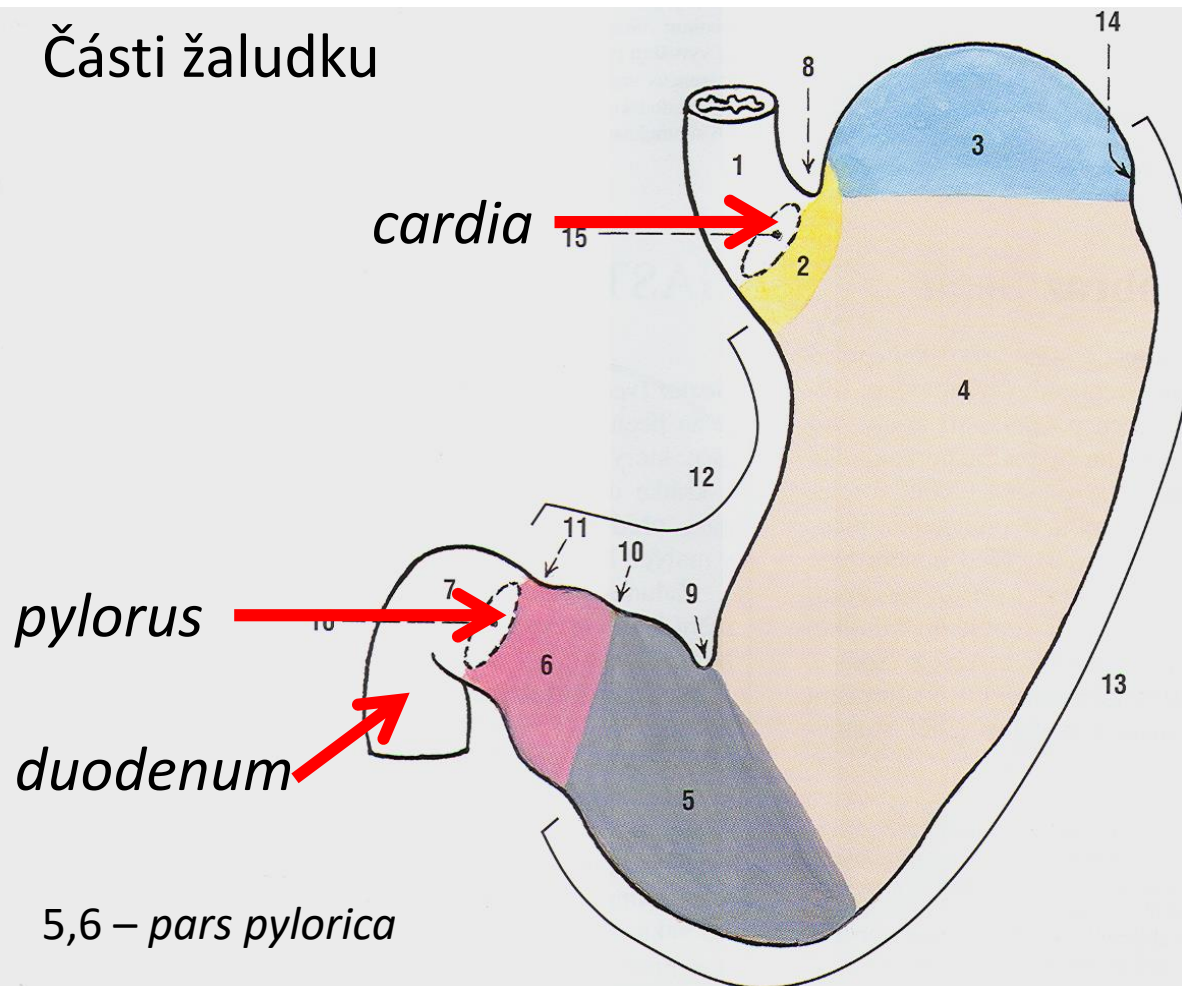
Žaludek - *Ventriculus, seu gaster*

tvar býčího rohu červeně

tvar písmena "J" šedě

Části žaludku

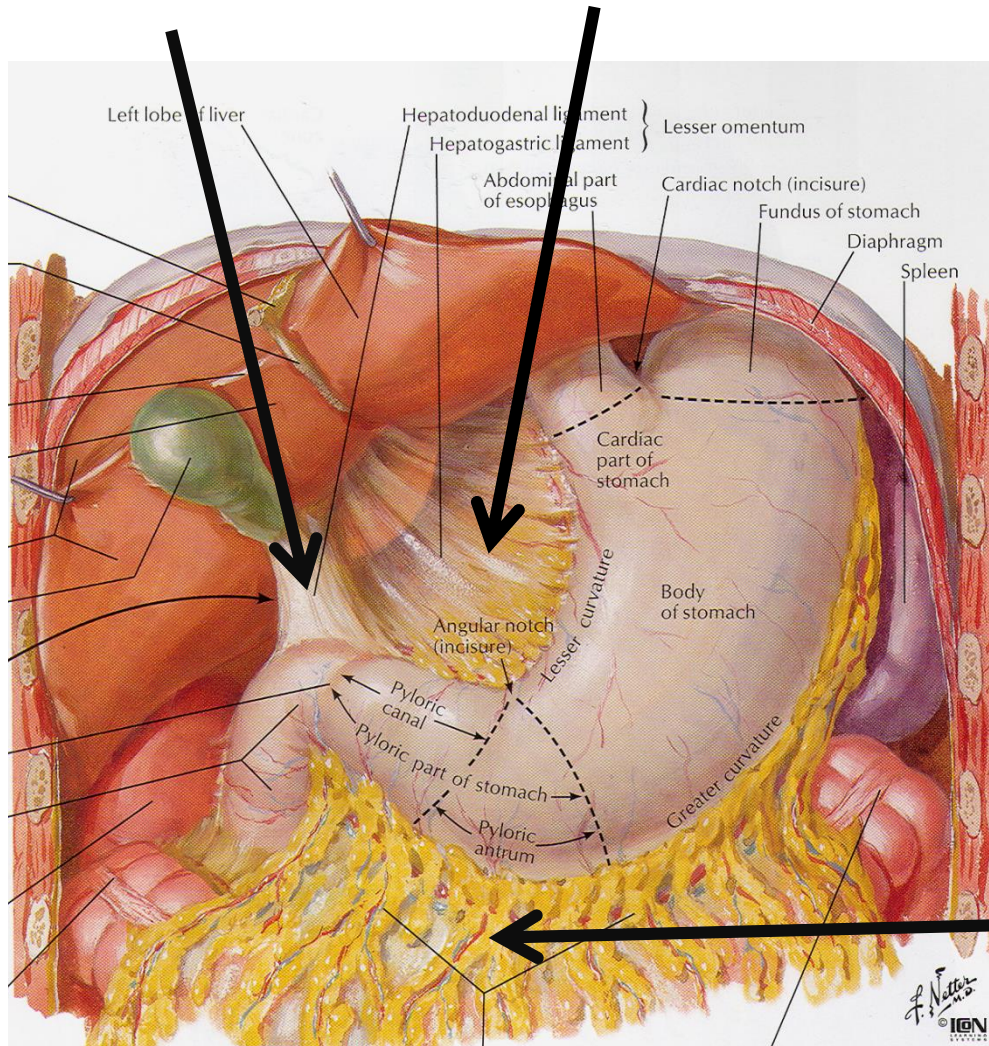
Obr. 47. FUNKČNÍ ÚSEKY A HLAVNÍ ÚTVARY ŽALUDKU; schéma

- 1 jícen
- 2 pars cardiaca
- 3 fundus gastricus
- 4 corpus gastricum

- 12 curvatura minor
- 13 curvatura major

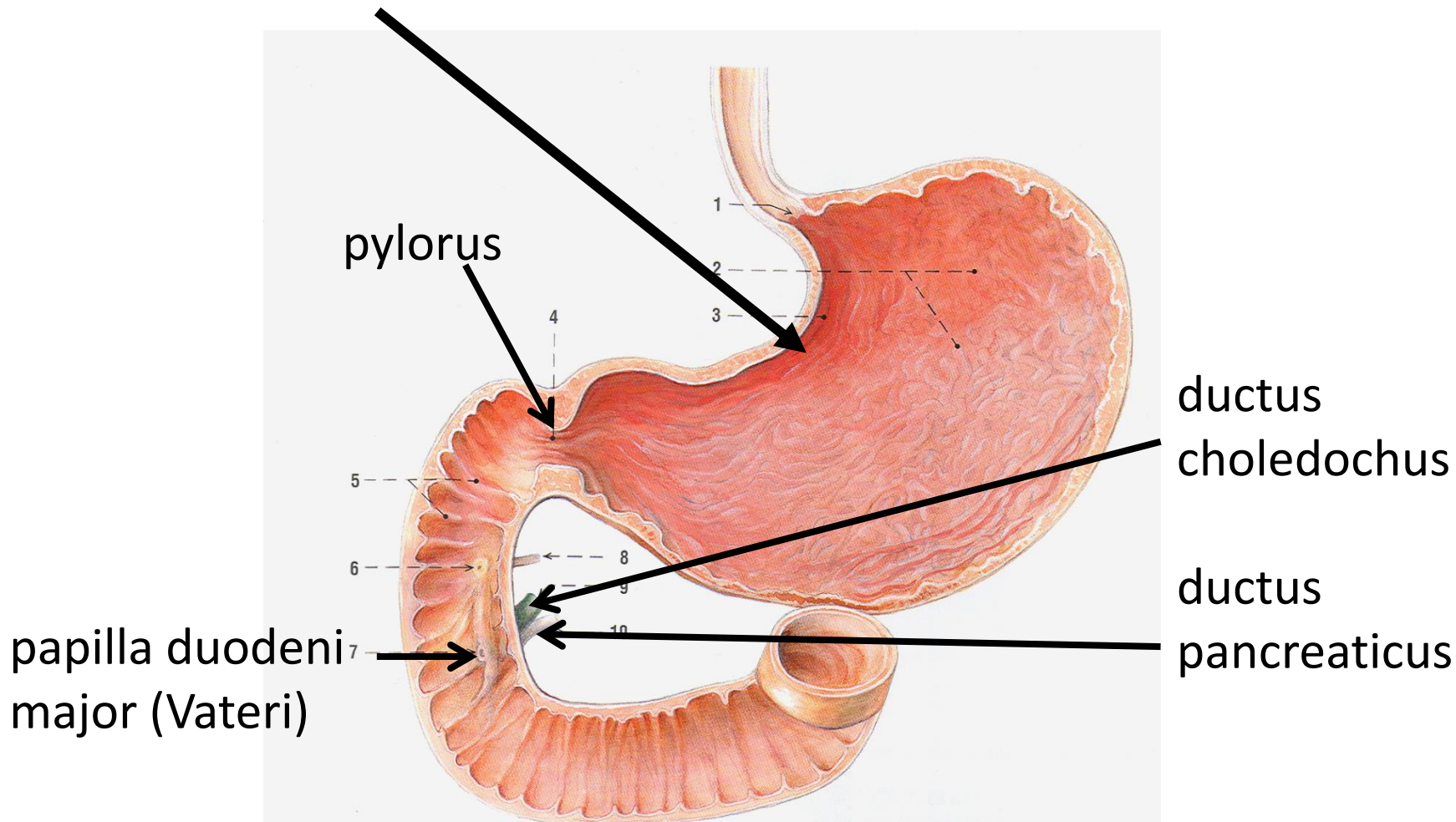
lig. hepatoduodenale

omentum minus

*omentum
majus*

Sulcus salivatorius (Waldayerova cesta)

Obr. 52. RELIÉF SLIZNICE ŽALUDKU A DUODENA

- 1 rozhraní sliznice jícnu a žaludku
- 2 řasy ve fundu žaludku
- 3 podélné řasy při malé křivatuře (Waldayerova cesta)
- 4 ostium pyloricum
- 5 cirkulární řasy duodena

- 6 papilla duodeni minor na plica longitudinalis duodeni
- 7 papilla duodeni major na plica longitudinalis duodeni
- 8 ductus pancreaticus accessorius
- 9 ductus choledochus
- 10 ductus pancreaticus

Psych.

- Žaludeční neuróza
- Gastritis
- Pyrhosis
- Ulcus ventriculi (duodeni)

Tenké střevo Intestinum tenue

- Části tenkého střeva:

duodenum – dvanáctník

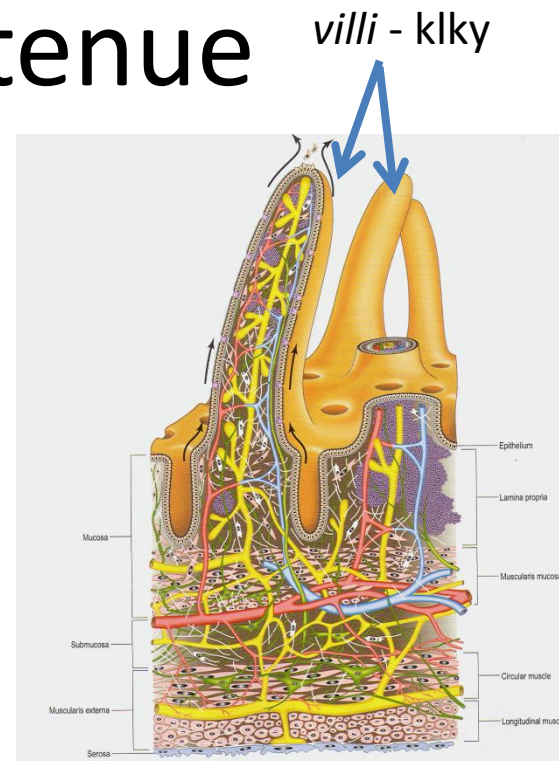
jejunum – lačník

ileum – kyčelník

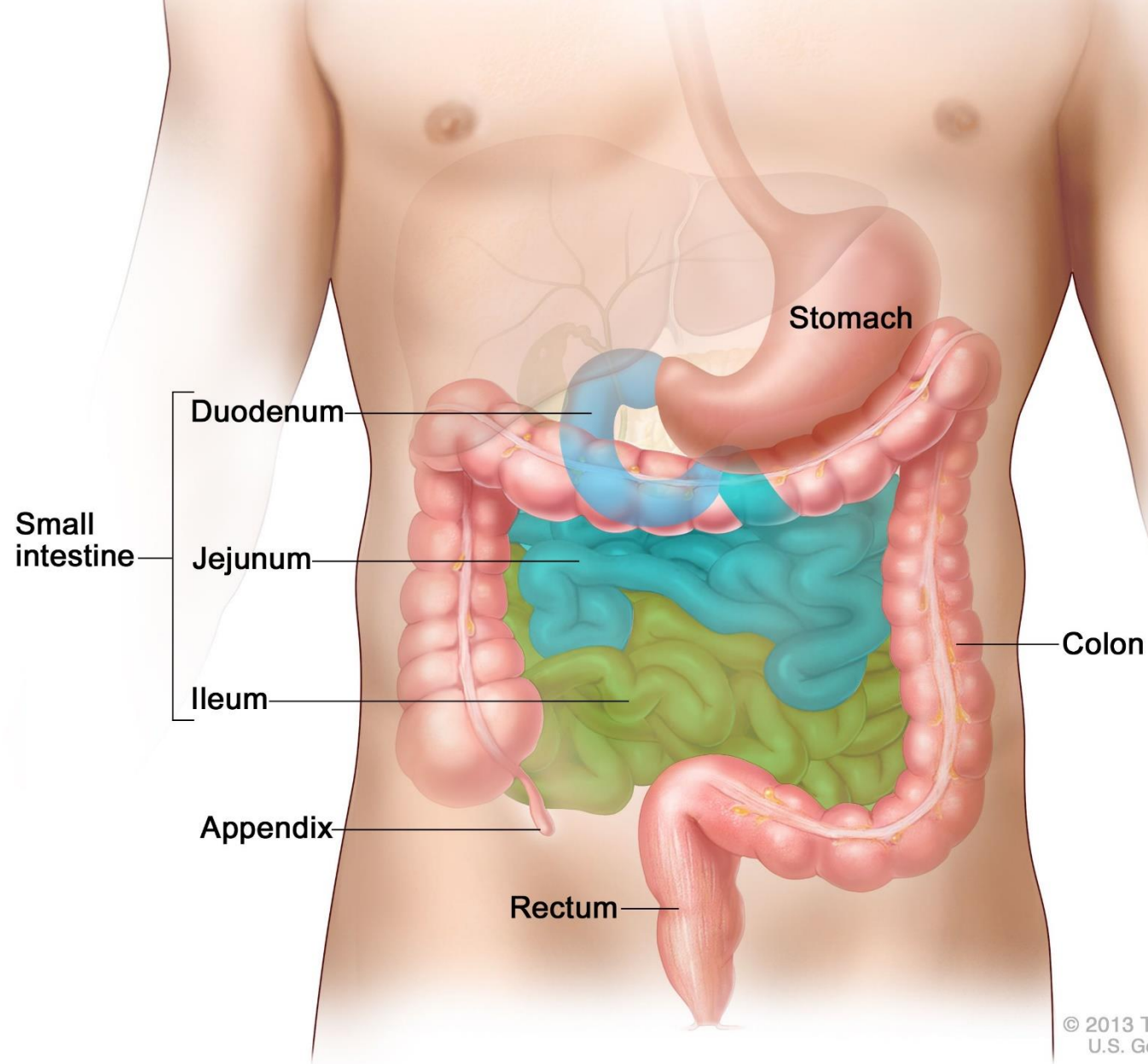
- Sliznice tenkého střeva:

plicae, villi, glandulae, folliculi lymphatici

řasy, klky, žlázy, lymfatické uzlíky

Parts of the Small Intestine

Dvanáctník - duodenum

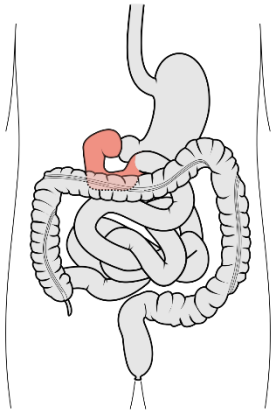
Brunerovy žlázy – neutralizace „kyselého“ obsahu ze žaludku

Ústí tam 1/ vývod jater – *ductus choledochus*

hlavní žlučovod – emulgace tuků

2/ vývod slinivky břišní – *ductus*

pancreaticus (viz „pancreas“)

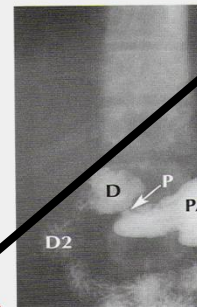
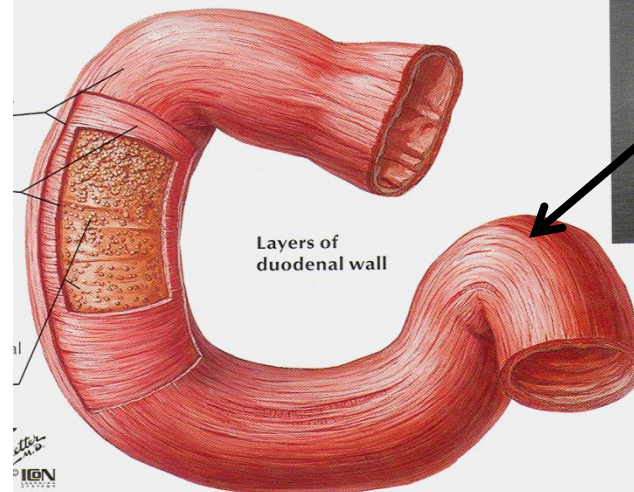
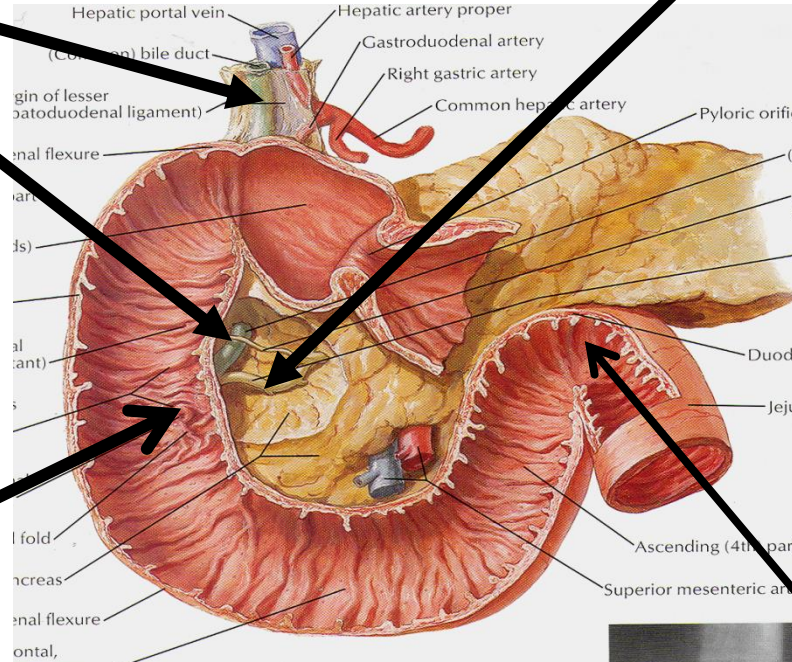
DUODENUM

ductus choledochus

ductus pancreaticus

*Papilla duodeni
major Vateri*

*flexura
duodenojejunalis*

Barium radio
duodenum and

- B Body of
- D Duoden
- D2 Descend
- F Fundus c
- J Proxima
- P Pylorus
- PA Pyloric a

Jejunum a ileum

Hlavní funkcí je vstřebávání živin

Maximální zvětšení vnitřního povrchu

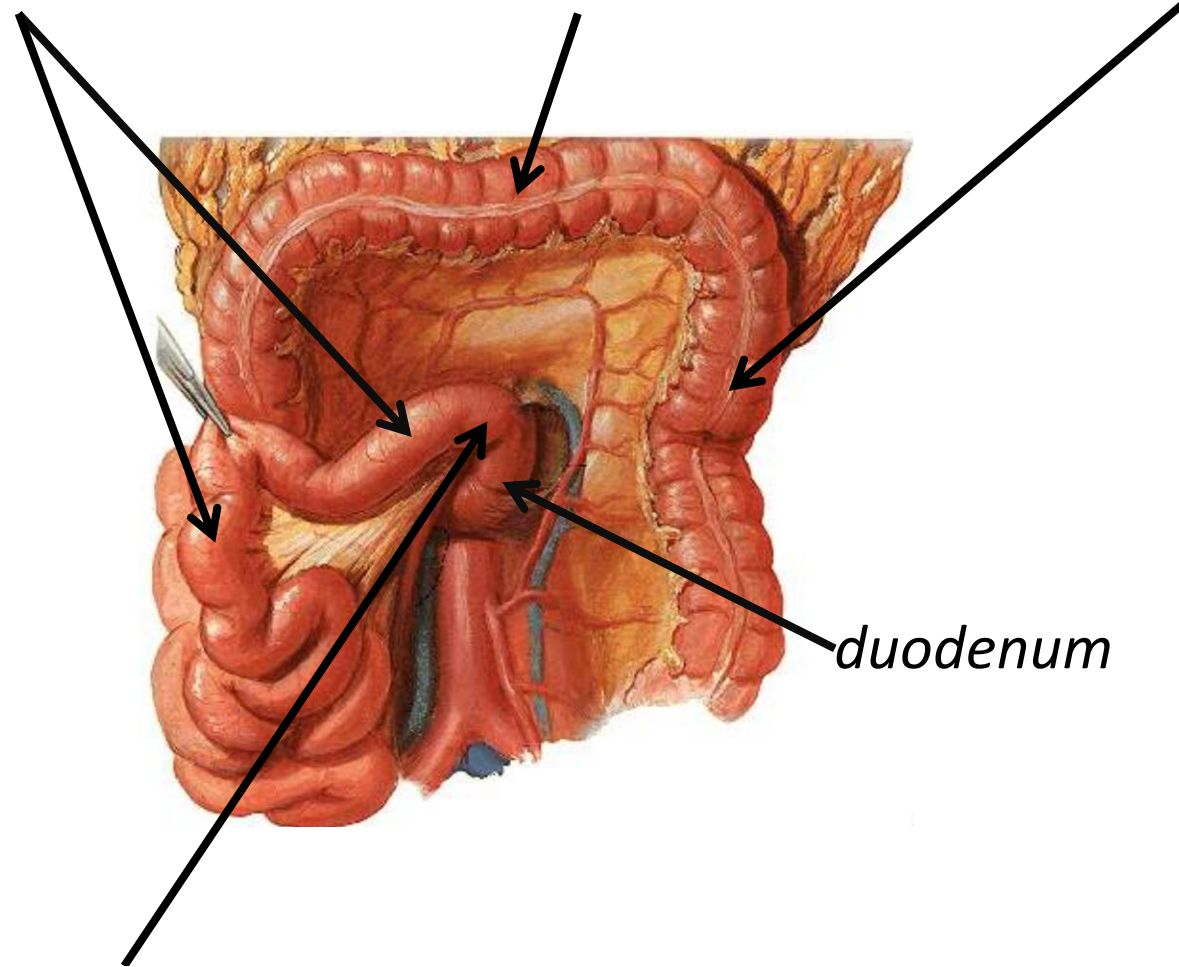
klky = *villi*   řasy = *plicae*

Peristaltika – posunuje tráveninu (*chymus*)

jejunum

colon transversum

colon descendens

duodenum

flexura duodenojejunalis

Psych.

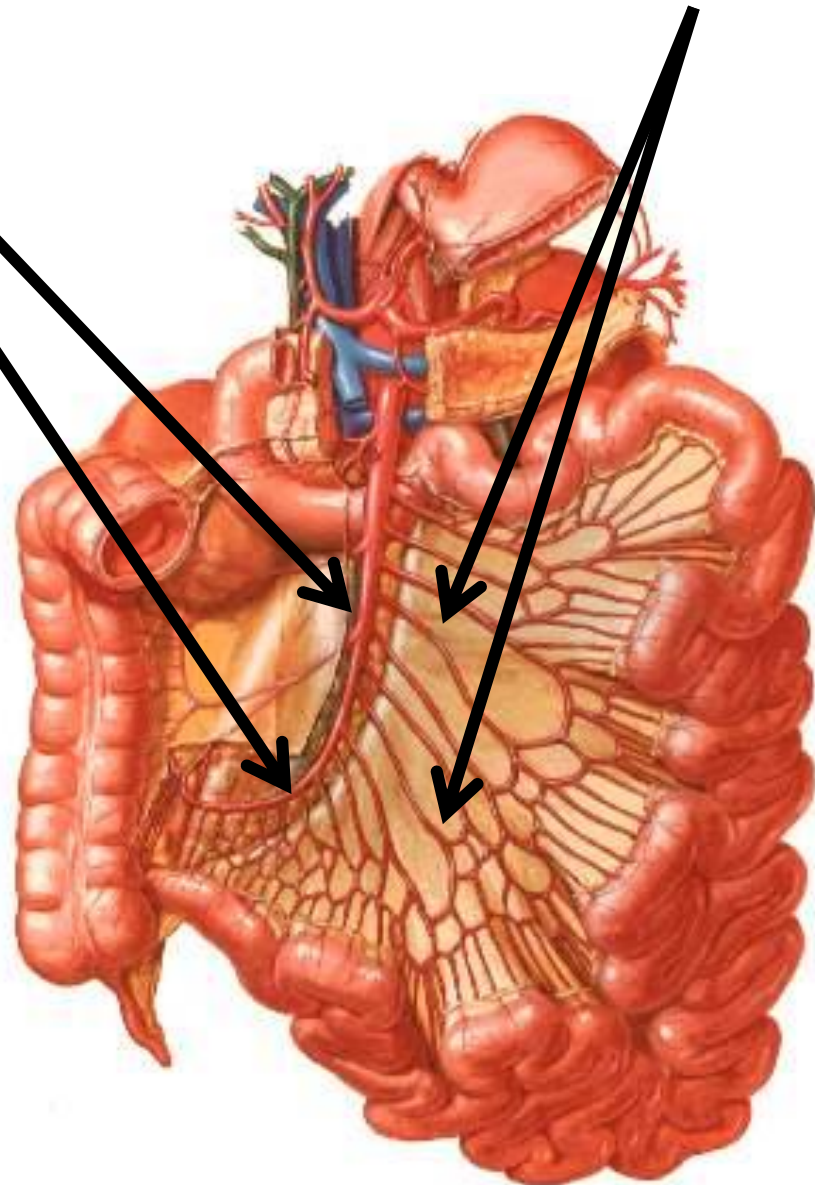
ileus

P

Lymphadenitis mesenterialis

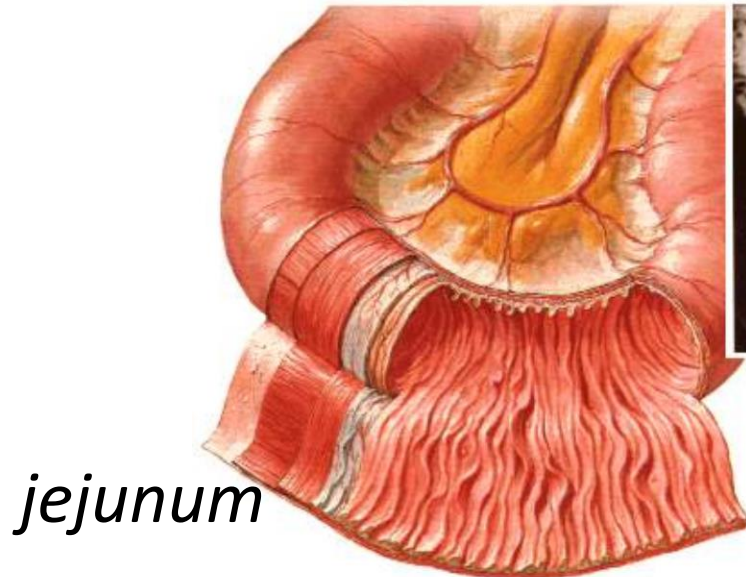
radix mesenterii

mesenterium

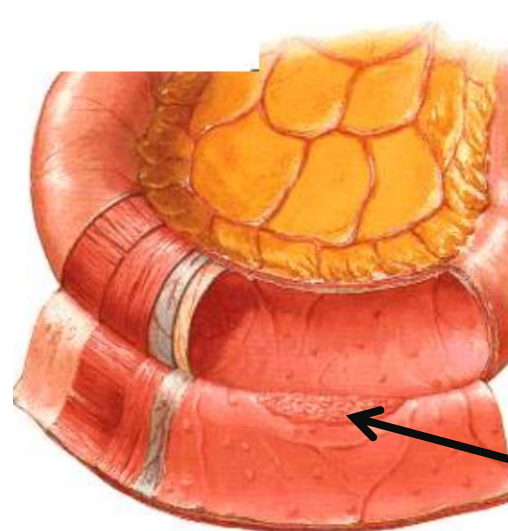

JEJUNUM et ILEUM

Rozdíly: slizniční řasy, cévní „arkády“, lymfatická tkáň

ileum

*nodi lymphatici
aggregati*

Tlusté střevo – intestinum crassum

Hlenové žlázy

Resorpce vody a minerálních látek

Rectum - zahuštění nestrávených zbytků potravy
stolice , defekace

Intestinum crassum

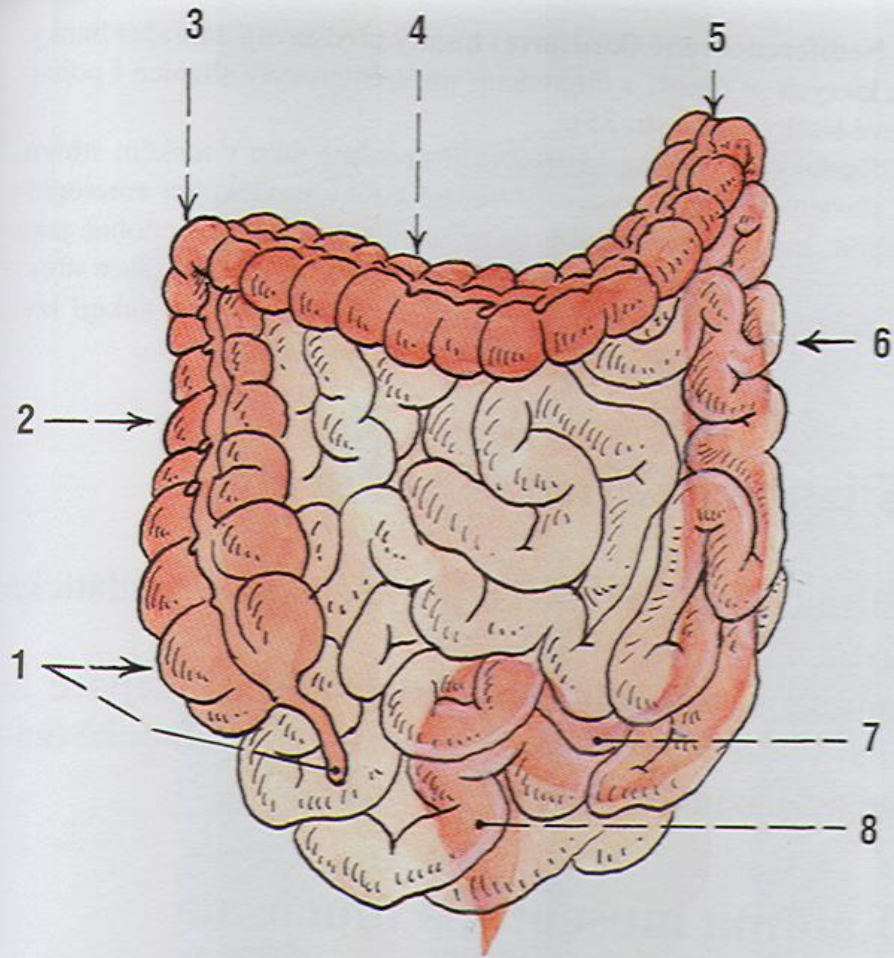
Typické znaky:

- *haustra*
- *taeniae*
- *appendices omentales* (epiploicae)

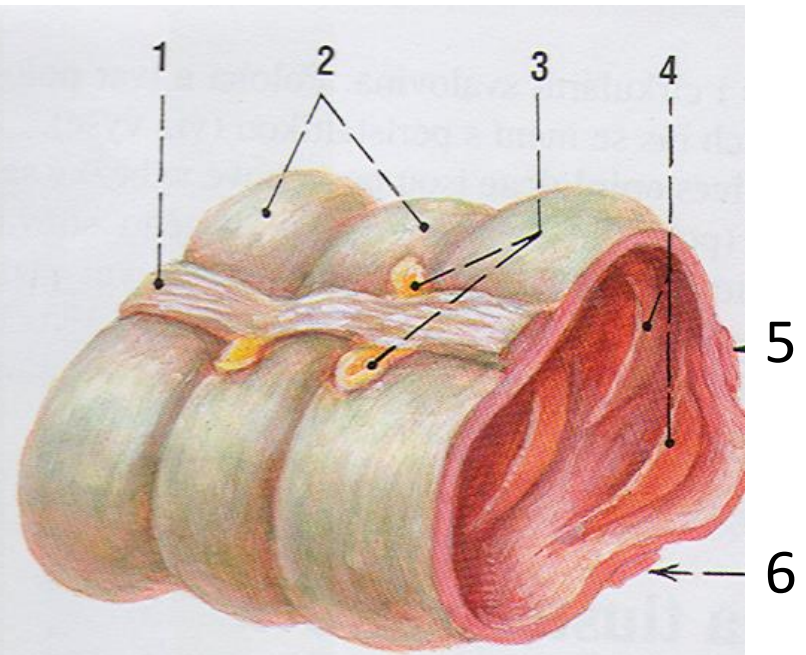
Části:

- *caecum + appendix vermiformis*
- *colon ascendens*
- *colon transversum*
- *colon descendens*
- *colon sigmoideum*
- *rectum*

- 1 – caecum + appendix vermiformis
- 2 – colon ascendens
- 3 – flexura coli dx.
- 4 – colon transversum

Obr. 70. CHARAKTERISTICKÉ ZNAKY TLUSTÉHO S

- 1 taenia (taenia omentalis)
- 2 haustra
- 3 appendices epiploicae
- 4 plicae semilunares

- 5 – flexura coli sin.
- 6 – colon descendens
- 7 – colon sigmoideum
- 8 – rectum

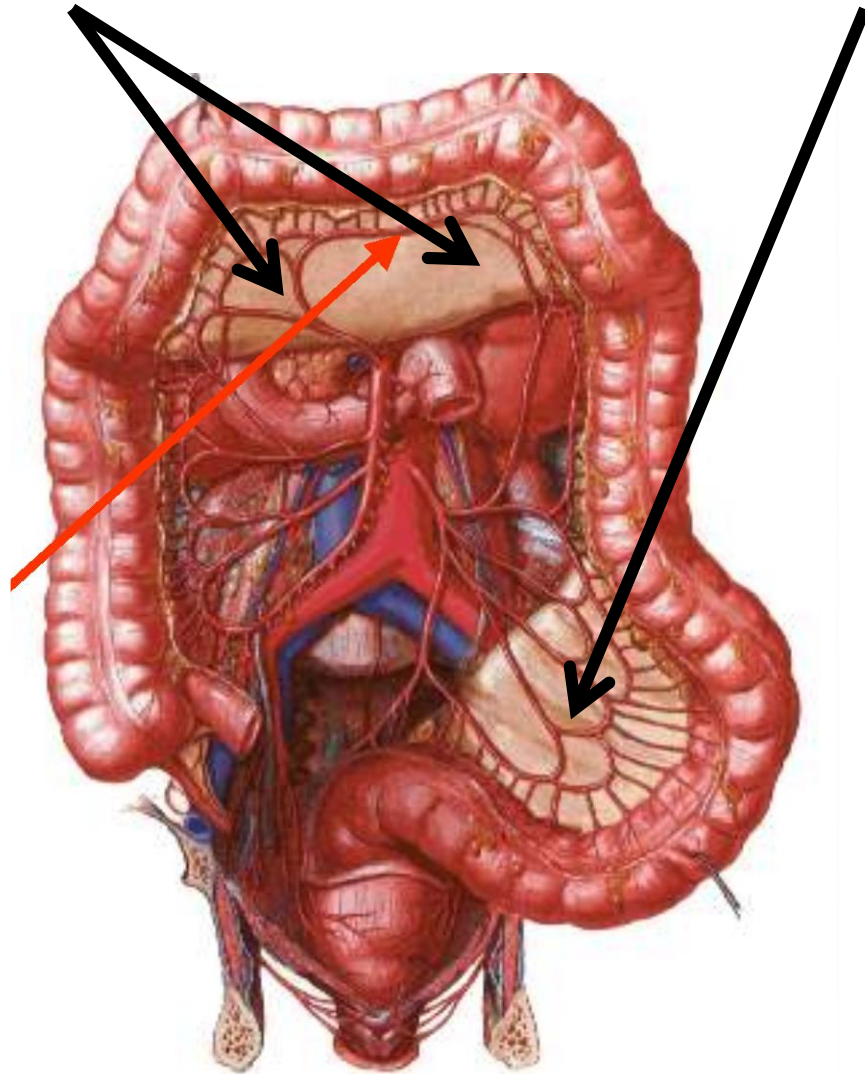
Psych.

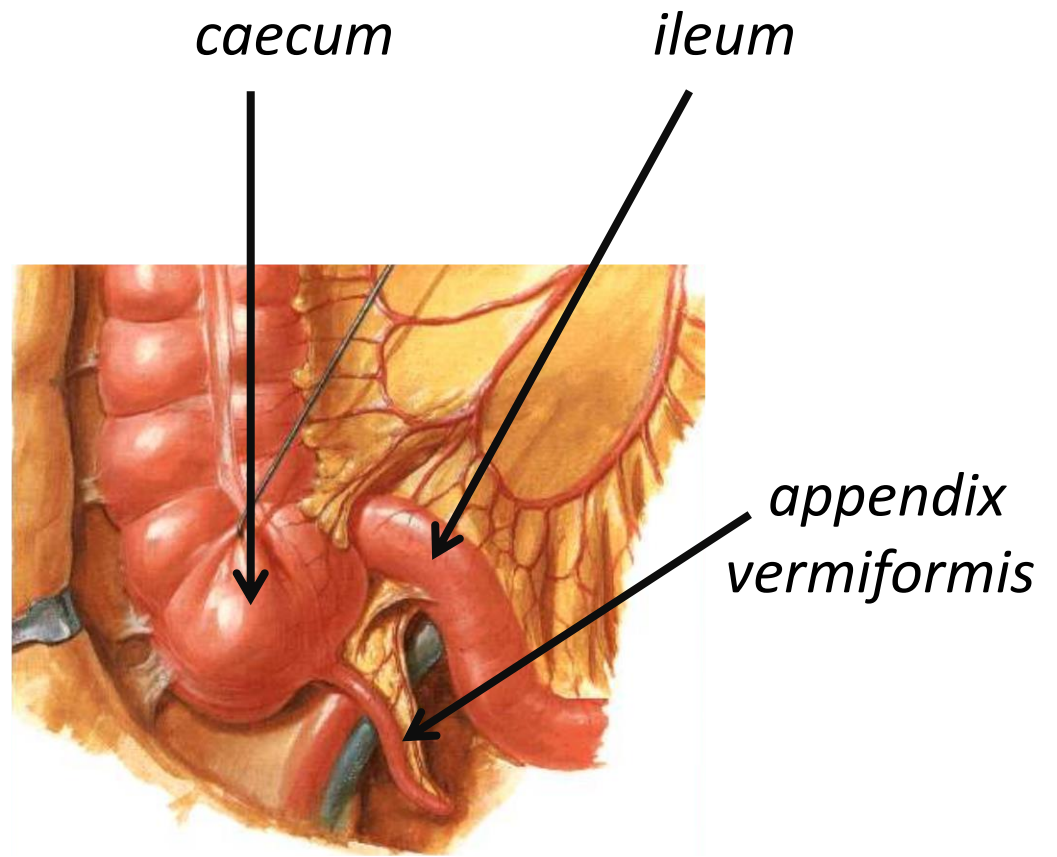
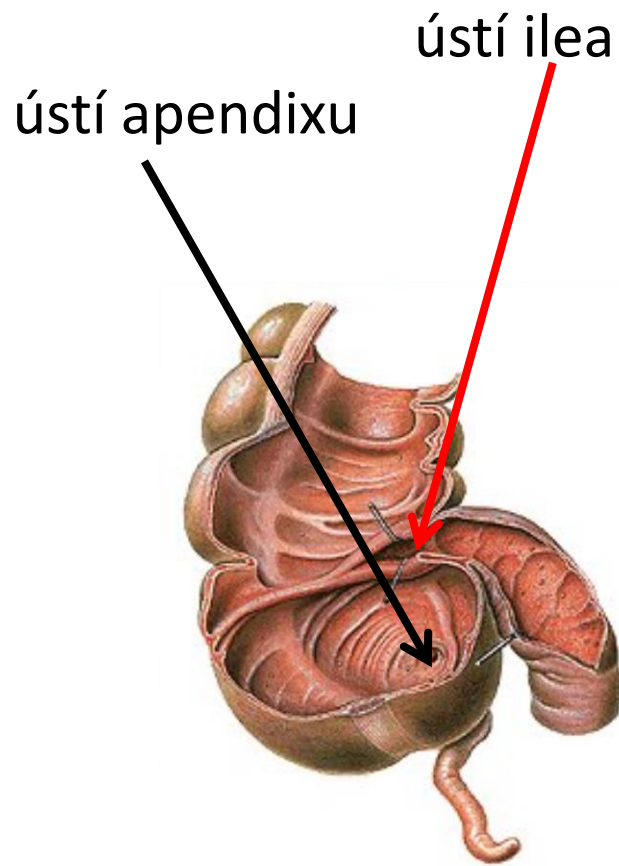
Meteorismus-infarkt

Mesocolon transversum

mesocolon sigmoideum

anastomosis magna Halleri

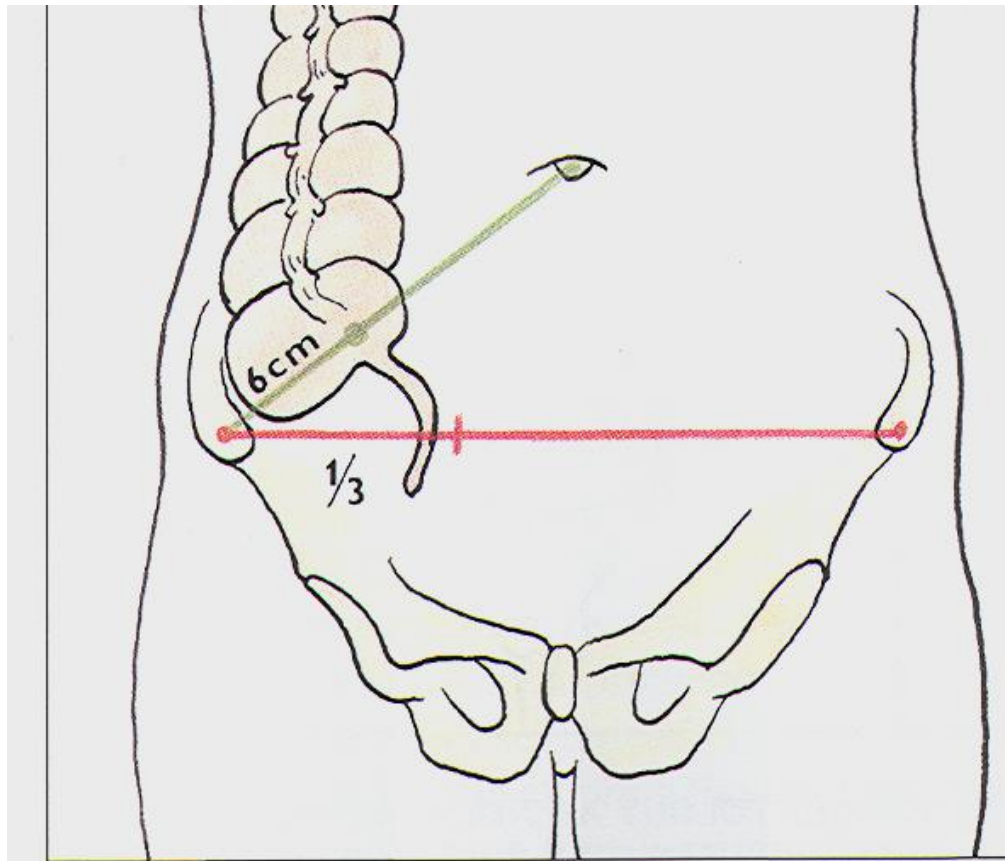

Positio praecaecalis, laterocaecalis, ileocaecalis,
Retrocaecalis, subcaecalis, pelvina

projekce na břišní stěnu

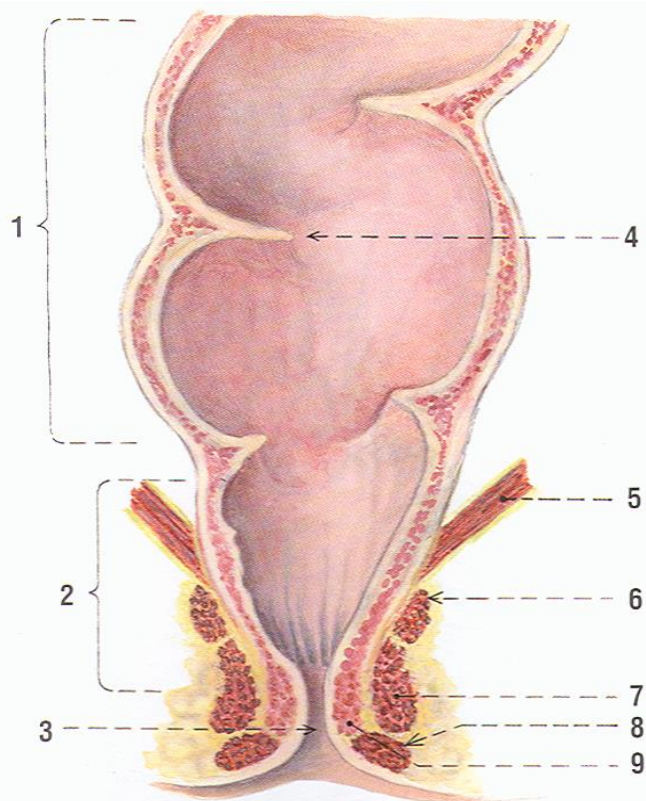
Psych.

NPB obecně

Obr. 74. BODY PRO VYHLEDÁNÍ APENDIXU; schéma
zeleně – McBurneyův bod
červeně – Lanzův bod

RECTUM

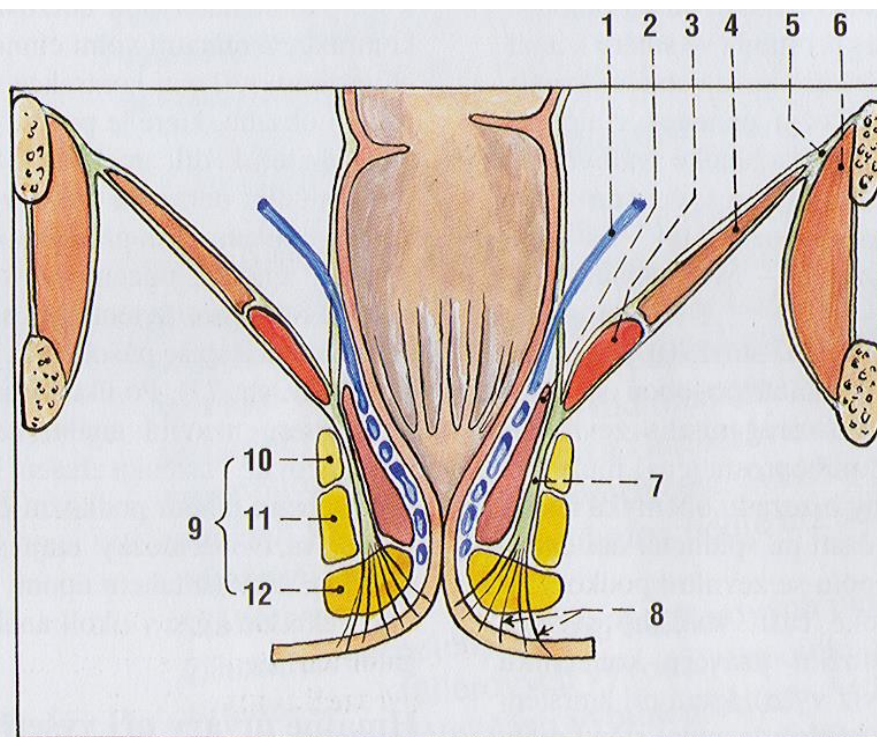
Obr. 80. RECTUM; frontální řez; pohled zepředu

- 1 ampulla recti
- 2 canalis analis
- 3 anus
- 4 Kohlrauschova řasa
- 5 diaphragma pelvis
- 6 m. sphincter ani externus, pars profunda
- 7 m. sphincter ani externus, pars superficialis
- 8 m. sphincter ani externus, pars subcutanea
- 9 m. sphincter ani internus

Psych. – obstipace, hemorhoidy

9 – *m. sphincter ani externus* – žlutě

1 – žilní pleteň - modře

Obr. 84. SVALOVÉ SLOŽKY ANÁLNÍHO SVĚRACÍHO MECHANISMU a jejich vzájemný vztah; schéma na frontálním řezu